

Nut, wenselijkheid en consequenties van één aanmeldmoment voor Impactanalyse

Debbie Kooij (Oberon)
Sjerp van der Ploeg (Oberon)

Met medewerking van:
Arwen van Stigt (Kohnstamm Instituut) en Anke Suijkerbuijk (Oberon)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Achtergrond.....	5
1.3	Onderzoeksvragen.....	7
1.4	Opzet van het onderzoek	7
1.5	Leeswijzer	9
2	Eén aanmeldmoment voortgezet onderwijs	11
2.1	Huidige situatie.....	11
2.2	Mogelijke toekomstige situatie	20
3	Conclusies	27
3.1	Huidige situatie.....	27
3.2	Eén aanmeldmoment op 1 mei/1 april.....	29
Bijlage 1	Gespreksleidraad sleutelfiguren	31
Bijlage 2	Tabellenboek directies vo-scholen	33
Bijlage 3	Respons	48

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de beleidsreactie van de minister op de evaluatie van de Wet eindtoetsing po¹ worden verschillende maatregelen aangekondigd ter versoepeling van de doorstroom van leerlingen van het primair onderwijs (po) naar het voortgezet onderwijs (vo) en bevordering van kansengelijkheid. Eén van die beoogde maatregelen is het wettelijk vastleggen van één moment waarop basisscholen de definitieve basisschooladviezen (dus eventueel heroverwogen en aangepast naar aanleiding van de eindtoetsscore) gereed moeten hebben en waarop alle leerlingen zich tegelijkertijd op een vo-school inschrijven.

In de beleidsreactie en het Kamerdebat daarover is aangegeven dat aan de hand van een uitvoerbaarheidstoets nagegaan wordt of het mogelijk is om deze datum vast te leggen op 1 mei en wat nodig zou zijn om dat mogelijk te maken. Aangezien de VO-raad stelt dat 1 mei niet werkbaar zou zijn, maar 1 april als uiterste werkbaar datum eventueel wel, heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) behoefte aan een impactanalyse op verschillende niveaus:

- het wettelijk verankeren van één aanmeldmoment op 1 mei;
- het wettelijk verankeren van één aanmeldmoment op 1 april;
- eventuele andere opties voor zover dat de volgorde schooladvies-eindtoets-definitief advies niet aantast.

Oberon en Kohnstamm Instituut hebben in opdracht van OCW deze impactanalyse uitgevoerd en daarvan doen we verslag in dit rapport. In dit eerste hoofdstuk gaan we achtereenvolgens in op de achtergrond van het onderzoek, de onderzoeksvragen en de opzet van het onderzoek. We sluiten af met een leeswijzer voor de rest van de rapportage.

1.2 Achtergrond

Door het vastleggen van één moment waarop basisscholen de definitieve basisschooladviezen gereed moeten hebben en waarop alle leerlingen zich tegelijkertijd op een vo-school kunnen inschrijven, zou voorkomen moeten worden dat het definitieve advies voor sommige leerlingen (na heroverweging) pas na het aanmeldmoment bekend wordt, waardoor zij niet meer geplaatst kunnen worden in een brugklas op de vo-school naar hun keuze. Deze zorg geldt in het bijzonder voor leerlingen uit een minder kansrijk milieu. De evaluatie van de Wet eindtoetsing po laat zien dat in de afgelopen vier jaar 10% van de scholen minimaal één keer een leerling heeft moeten weigeren². Daarbij is niet bekend hoeveel leerlingen niet in het type brugklas van hun voorkeur terecht konden.

Het voorstel van één aanmeldmoment zou ook problemen voor vo-scholen met de formatie en klassenindeling kunnen voorkomen. Het is dan immers niet meer nodig dat leerlingen na bijstelling alsnog in een andere klas of op een andere school moeten worden geplaatst.

¹ Kamerbrief Eindevaluatie Wet eindtoetsing po, 21 juni 2019. Referentie: 785086.

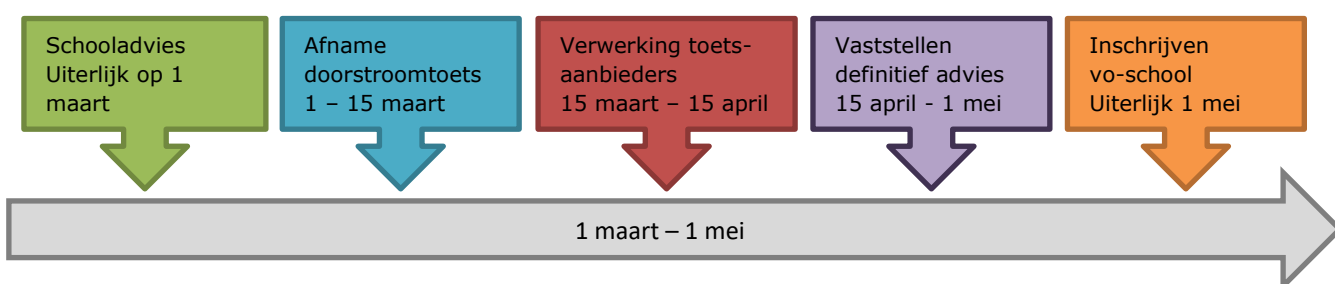
² Oomens, M, Scholten, F. & Luyten, H. (2019). *Evaluatie Wet eindtoetsing po*. Utrecht/Enschede: Oberon/UT.

Op grond van bovenstaande argumenten wordt gepleit voor één aanmeldmoment ná de heroverwegingen en bijstellingen. De Kamerbrief stelt daarvoor de datum 1 mei voor vanwege het argument van een maximum aan effectieve onderwijstijd (relatief laat in het schooljaar).

Uitvoerbaarheid van het tijdpad

Het voorstel voor het wettelijk vastleggen van 1 mei als uiterste datum voor het aanmelden van alle leerlingen bij de vo-school van hun keuze op basis van het definitieve advies (dus na eventuele bijstelling) zou één van de elementen kunnen vormen van een wetsvoorstel waarin verschillende maatregelen worden getroffen om de overgang tussen po en vo (verder) te verbeteren. In de beleidsreactie op de Evaluatie Wet eindtoetsing po schetst OCW daarvoor een tijdpad (zoals opgenomen in figuur 1), waarin het traject tot en met de aanmelding bij de vo-school in de tijd gepland aan de hand van 5 mijlpalen.

Figuur 1 Scenario aanmelding op 1 mei³

Het po en de ouderorganisatie Ouders & Onderwijs hebben in overwegende mate positief hierop gereageerd. Belangrijk is wel dat de aanmelddatum voor alle betrokken partijen, dus ook het vo, haalbaar moet zijn. Vanuit het vo is echter minder positief gereageerd op de datum van 1 mei. Zij voorzien diverse problemen en praktische bezwaren voor scholen en leerlingen, bijvoorbeeld een te korte periode voor warme overdracht voor met name zorgleerlingen, regio's waar nog geloot moet worden, het te laat duidelijk worden wat de formatie voor het daaropvolgend schooljaar is, het feit dat 1 mei is een datum in de vakantieperiode en dergelijke.

Na het proces tot en met aanmelding (zoals in figuur 1) vindt er namelijk ook een aantal activiteiten plaats, voornamelijk binnen de vo-scholen. Daarvan hebben we (mogelijk afhankelijk van specifieke situaties) in figuur 2 een beeld geschetst.

Figuur 2 Proces na aanmelding op vo-school na 1 mei

³ Kamerbrief Eindevaluatie Wet eindtoetsing po, 21 juni 2019. Referentie: 785086.

Bovenstaande activiteiten moeten ergens voor de start van de zomervakantie plaatsvinden⁴. Voor de vroegste regio is dat meestal begin juli, dus twee maanden na 1 mei. Voor de laatste regio is dat in de regel rond de tweede helft van juli, dus twee en een halve maand na 1 mei. De VO-raad heeft aangegeven dat 1 mei niet werkbaar is en 1 april als alternatief naar voren geschoven.

1.3 Onderzoeksvragen

De impactanalyse heeft als doel na te gaan in hoeverre de beoogde wettelijke verankering van één aanmeldmoment op 1 mei of op 1 april voor alle betrokken partijen (in het bijzonder de sector vo) uitvoerbaar is, en welke (neven)effecten deze maatregel zou hebben ten opzichte van de huidige situatie.

Deze doelstelling is uitgewerkt in vijf onderzoeksvragen:

1. In hoeverre is één aanmeldmoment voor leerlingen bij een school voor vo praktisch uitvoerbaar en wat is de impact van een dergelijke aanpassing, uitgaande van 1 mei respectievelijk 1 april?
2. Wat zijn daarbij voor beide aanmeldmomenten de organisatorische consequenties ten opzichte van de huidige situatie voor de vo-scholen en de po-scholen?
3. Wat zijn daarbij voor beide aanmeldmomenten de rechtspositionele consequenties ten opzichte van de huidige situatie voor met name docenten in het vo?
4. Wat zijn daarbij voor beide aanmeldmomenten de consequenties ten opzichte van de huidige situatie voor specifiek de leerlingen en hun ouders?
5. In hoeverre is er daarbij sprake van differentiële effecten: effecten die voor specifieke groepen gelden?

1.4 Opzet van het onderzoek

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen hebben we vier hoofdactiviteiten uitgevoerd:

1. deskresearch;
2. interviews met sleutelfiguren;
3. enquête onder directies vo-scholen;
4. telefonische interviews onder directies so- en sbo-scholen.

In overleg met de PO-Raad, Ouders & Onderwijs, de VO-raad en OCW hebben we po-scholen en ouders niet apart bevestigd in dit onderzoek. In de eerste plaats hebben de PO-Raad en Ouders & Onderwijs overwegend positief gereageerd op het voorstel voor het wettelijk vastleggen van 1 mei als uiterste datum voor definitieve advisering door basisscholen en voor het aanmelden van alle leerlingen bij het vo. In de tweede plaats is er op basis van eerdere onderzoeken een redelijk beeld van waar ouders en leerkrachten in het po belang aan hechten als het gaat om de periode rondom advies en eindtoets. Zo blijken leerkrachten overwegend voorstander van de huidige volgorde van eerst het schooladvies en daarna afname van de eindtoets. De helft van hen zou desgevraagd het liefst niets aan de huidige termijn veranderen. Een kwart zou graag de bekendmaking van het schooladvies vervroegen (half januari - eind februari) evenals de afname van de eindtoetsen (eerste helft maart)⁵. Verder blijkt uit de

⁴ Voor nagenoeg alle activiteiten geldt dat er geen harde deadlines zijn voor wanneer deze plaats moeten vinden. Alleen voor het vaststellen van het formatieplan geldt dat deze jaarlijks voor 1 mei moet worden vastgesteld door het schoolbestuur.

⁵ Bishop, P. & Van der Ven, K. (2019). *Notitie Resultaten peiling afnamemoment eindtoets*, Amsterdam: SEO. Van de Burgwal, L. & Klerkx, M. 2019. *Rapport Leraren Community: Eindtoets PO*, Amsterdam: MWM2.

evaluatie van de Wet eindtoetsing po dat een deel van de basisscholen (met name in verstedelijkte gebieden) en een deel van ouders aangeeft dat een bijstelling van het schooladvies tot problemen leidt, omdat sommige vo-scholen dan geen plaatsen meer beschikbaar hebben. Voor een deel van de ouders komt het schooladvies daarnaast in de huidige situatie aan de late kant, waardoor het lastig is om te bepalen welke scholen passen bij het niveau van hun kind (schooladvies wordt pas gegeven nadat de open dagen geweest zijn)⁶.

Deskresearch

Om een beeld te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot de onderzoeksvragen zijn we het onderzoek gestart met een deskresearch. In de deskresearch hebben we gekeken naar artikel 27 Wet op het voortgezet onderwijs en naar praktische informatie over de huidige situatie van aanmelden bij het vo. Daarnaast hebben we gekeken naar de ontwikkelingen van de afgelopen jaren sinds de invoering Wet eindtoetsing po. We hebben daarbij gekeken naar de organisatie van de scholen, de rechtspositie van docenten, de situatie van leerlingen en hun ouders en de situaties die voor specifieke groepen gelden. De uitkomsten van de deskresearch hebben we gebruikt bij de gespreksleidraad voor de interviews met de sleutelfiguren, de enquête onder directies vo en de telefonische interviews onder directies so en sbo.

Interviews met sleutelfiguren

Om inzicht te krijgen in de huidige situatie en om een beeld te krijgen van de effecten van eventuele aanpassingen in de toekomst, hebben we interviews gehouden met enkele sleutelfiguren. We hebben gesproken met vertegenwoordigers van het ministerie van OCW (directies po en vo), de PO-Raad, de VO-raad, het Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs (LECSO), de G4, de Overstap Service Onderwijs (OSO) van Kennisnet, Ouders & Onderwijs, het samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland en de gemeente Breda. Voor de interviews hebben we een gespreksleidraad opgesteld (bijlage 1). In de leidraad stonden de volgende onderwerpen centraal:

- de huidige situatie (activiteiten, timing activiteiten, wat gaat goed wat kan beter);
- de mogelijke toekomstige situatie (is wettelijke verankering mogelijk, welke (neven)effecten/consequenties zijn er bij wettelijke verankering op 1 mei of op 1 april, alternatieve scenario's).

Enquête onder directies vo-scholen

Om een breder beeld te krijgen van de verwachtingen van de vo-scholen van de mogelijke consequenties van één aanmeldmoment, hebben we een online-enquête onder de directies vo uitgezet. De directies van alle vo-scholen in Nederland hebben per e-mail een uitnodiging gekregen om de vragenlijst in te vullen. In de vragenlijst stonden de volgende onderwerpen centraal:

- de huidige situatie (huidige activiteiten, beschikbare plekken, of alle leerlingen geplaatst konden worden, extra aanmeldingen of afmeldingen naar aanleiding van een heroverweging);
- de mogelijke toekomstige situatie (consequenties aanmeldmoment 1 mei, consequenties aanmeldmoment 1 april, eventuele andere scenario's).

De enquête bestond voornamelijk uit gesloten vragen, met gelegenheid om antwoorden toe te lichten. In bijlage 2 hebben we het bijbehorende tabellenboek weergegeven.

⁶ Oomens, M., Scholten, F. & Luyten, H. (2019). *Evaluatie Wet eindtoetsing PO*. Utrecht/Enschede: Oberon/UT.

De bereidheid om de vragenlijst in te vullen bleek groot. Uit de reacties die we kregen bleek dat het aanmeldmoment op veel vo-scholen een onderwerp van gesprek is. Van de 1612 aangeschreven vo-scholen hebben 553 (34%) de vragenlijst ingevuld. In bijlage 3 hebben we de respons weergegeven. Daarbij hebben we onderscheid gemaakt naar categorale en niet categorale scholen, gemeentegrootte en schoolgrootte.

Telefonische interviews onder directies so- en sbo-scholen

Om een breder beeld te krijgen van de verwachtingen van de so- en sbo-scholen van de mogelijke consequenties van één aanmeldmoment, hebben we een aantal telefonische interviews uitgevoerd. In totaal hebben we 4 so- en 4 sbo-scholen gesproken. Voor de interviews hebben we een gespreksleidraad opgesteld (bijlage 3). In de leidraad stonden de volgende onderwerpen centraal:

- de huidige situatie: hoe gaat nu een en ander in zijn werk;
- effecten eventuele aanpassingen: wat gaan mogelijke aanpassingen betekenen.

1.5 Leeswijzer

In dit rapport beschrijven we de uitkomsten van de impactanalyse. In hoofdstuk 2 beginnen we met een beschrijving van het huidige proces van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. We laten zien welk aanmeldmoment scholen op dit moment hanteren, wanneer de diverse activiteiten rondom de aanmelding van leerlingen in het vo plaatsvinden en hoeveel leerlingen er het afgelopen schooljaar geplaatst zijn, eventueel na bijstelling van hun schooladvies. Vervolgens beschrijven we de mogelijke toekomstige situatie. We laten zien welk aanmeldmoment de voorkeur van de scholen heeft en wat de consequenties zijn van één vast aanmeldmoment op 1 mei en één vast aanmeldmoment op 1 april. In hoofdstuk 3 vatten we de uitkomsten samen en beschrijven we de belangrijkste conclusies van het onderzoek.

2 Eén aanmeldmoment voortgezet onderwijs

In dit hoofdstuk presenteren we de uitkomsten uit het onderzoek. We gaan eerst in op hoe de huidige situatie in elkaar steekt (2.1) en vervolgens beschrijven we in hoeverre één aanmeldmoment volgens de respondenten mogelijk is uitgaande van 1 mei, respectievelijk 1 april en wat de consequenties hiervan zijn (2.2). In dit hoofdstuk beschrijven we zowel de uitkomsten uit de deskresearch, de interviews met de sleutelfiguren, de online enquête onder directies vo en de telefonische interviews onder directies so en sbo.

2.1 Huidige situatie

Het proces van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs ziet er op dit moment op hoofdlijnen als volgt uit⁷:

Figuur 3 Proces po naar vo

Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs
• Basisscholen geven voor 1 maart een schriftelijk schooladvies. Dit advies is leidend voor toelating vo • Tussen 15 april en 15 mei vindt de eindtoets plaats • De uitslag van de eindtoets kan leiden tot heroverweging van het schooladvies. Het advies kan door de school naar boven toe bijgesteld worden • Ouders melden kinderen aan bij vo-school dat past bij schooladvies	• Vo-scholen hebben een eigen toelatingsbeleid en mogen een eigen beleid voeren voor de plaatsing van leerlingen (voorrang broer/zus, postcode regio) • Vo-scholen met overaanmelding mogen een loting uitvoeren onder de leerlingen • Vo-scholen baseren hun plaatsing op basis van het schooladvies • Vo-scholen hebben een zorgplicht voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften

Figuur 3 laat zien dat po-scholen voor 1 maart een schriftelijk schooladvies geven aan hun leerlingen. Dit advies is leidend bij de toelating tot het voortgezet onderwijs. Uit zowel de interviews met de sleutelfiguren, de enquête onder de vo-scholen en de interviews met de so- en sbo-scholen blijkt vervolgens dat basisschoolleerlingen, uit zowel het regulier als het speciaal onderwijs, zich in de regel begin maart, direct nadat ze het schooladvies hebben ontvangen, aanmelden bij het voortgezet onderwijs.

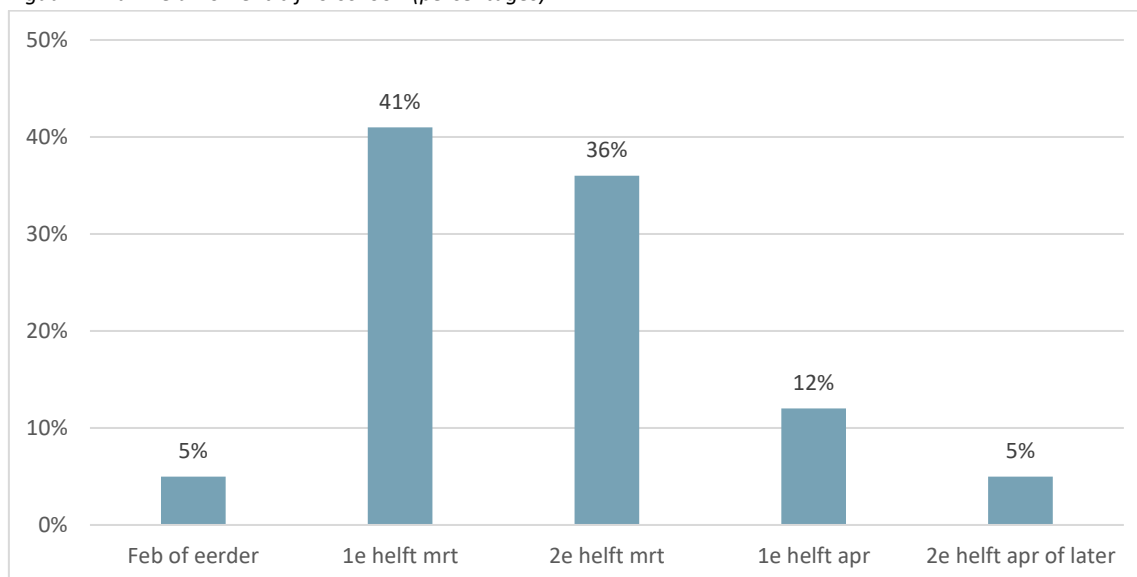
Aanmeldmoment

Scholen voor voortgezet onderwijs hanteren nu verschillende momenten waarop leerlingen uiterlijk moeten zijn aangemeld. Figuur 4 laat zien dat ongeveer twee derde van de vo-scholen (77%) aangeeft dat de leerlingen zich in maart aangemeld moeten hebben (41% in de 1^e helft van maart en 36%⁸ in de 2^e helft van maart). Uit de figuur blijkt verder dat op 5% van de scholen leerlingen zich al vóór 1 maart moeten hebben aangemeld en dat op 12% van de scholen leerlingen zich in de eerste helft van april moeten aanmelden. Op de overige 5% van de scholen kunnen leerlingen zich vanaf de 2^e helft van april of later nog aanmelden.

⁷ www.vanponaarvo.nl.

⁸ Waarvan 31% op 15 maart.

Figuur 4 Aanmeldmoment bij vo-school⁹ (percentages)

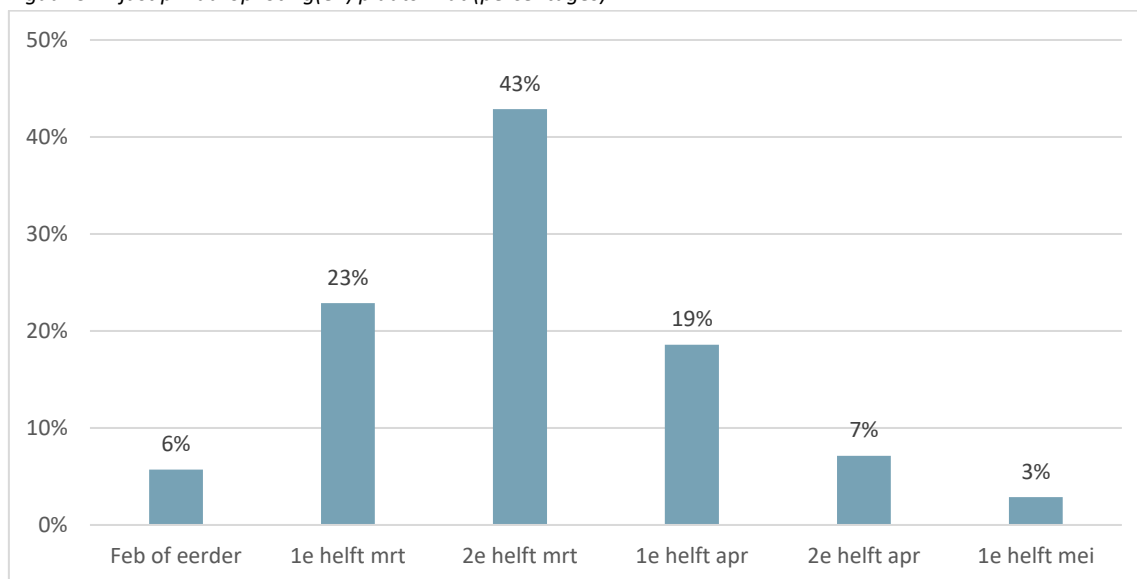
Leerlingen kunnen zich overigens in de regel al wel eerder aanmelden dan deze uiterste data. Dat geldt in ieder geval voor leerlingen uit het s(b)o. Uit de interviews met de so- en sbo-scholen blijkt namelijk dat deze leerlingen vaak al eerder dan februari een schooladvies ontvangen en dat dit advies in de regel niet leidt tot heroverweging/bijstelling. Vanaf groep 6 krijgen deze leerlingen een volledig schooladvies en dit advies wordt ieder jaar nauwkeurig bekeken en bijgesteld waar nodig. Deze leerlingen zijn dus mogelijk eerder op de hoogte van hun advies en handelen hier wellicht ook sneller naar. Voor deze leerlingen (en hun ouders) is het namelijk erg belangrijk om zo snel mogelijk duidelijkheid te hebben over of en waar zij het volgende schooljaar het onderwijs, en de eventuele aanvullende ondersteuning die daarbij nodig is kunnen ontvangen.

Activiteiten vanaf aanmelding op vo

In de figuren 5 tot en met 8 laten we zien wanneer de diverse activiteiten rondom de aanmelding van leerlingen in het vo plaatsvinden. Op 13% van de scholen wordt geloot (door school zelf of gezamenlijk met andere scholen). Twee derde van de scholen die gebruik maakt van loting voert deze loting in maart uit (zie figuur 5). Dat gebeurt relatief vaak (43%) in de 2e helft van maart. Er wordt maar in 10% van de gevallen na half april nog geloot. Voor zowel leerlingen als vo-scholen waar wordt geloot, is het in overgrote deel van de gevallen dus vóór half april duidelijk wie waar wordt geplaatst.

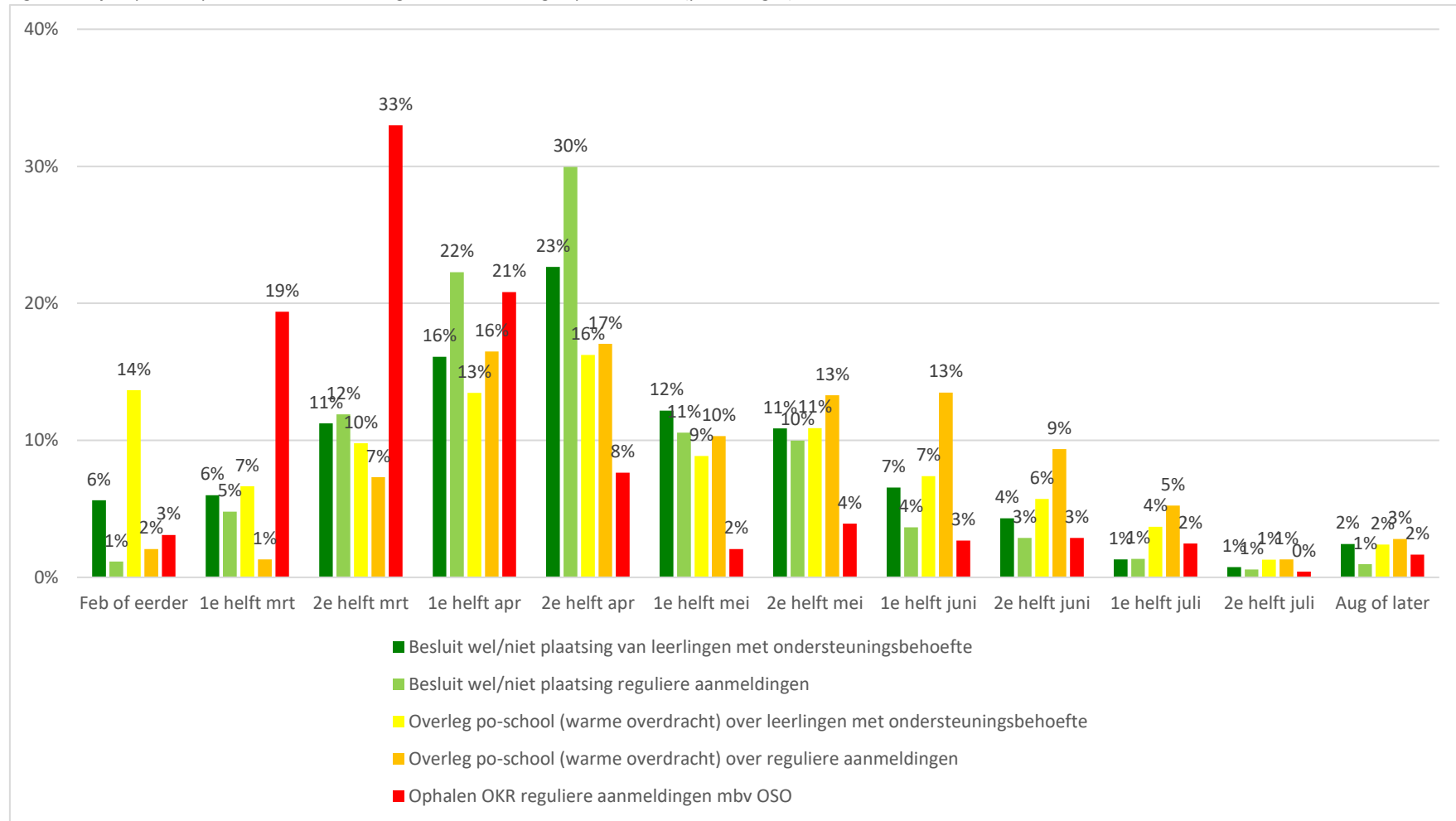
⁹ De 1^e helft van de maand loopt tot en met de 14^e. De 2^e helft van de maand begint op de 15^e.

Figuur 5 Tijdstip waarop loting(en) plaatsvindt (percentages)

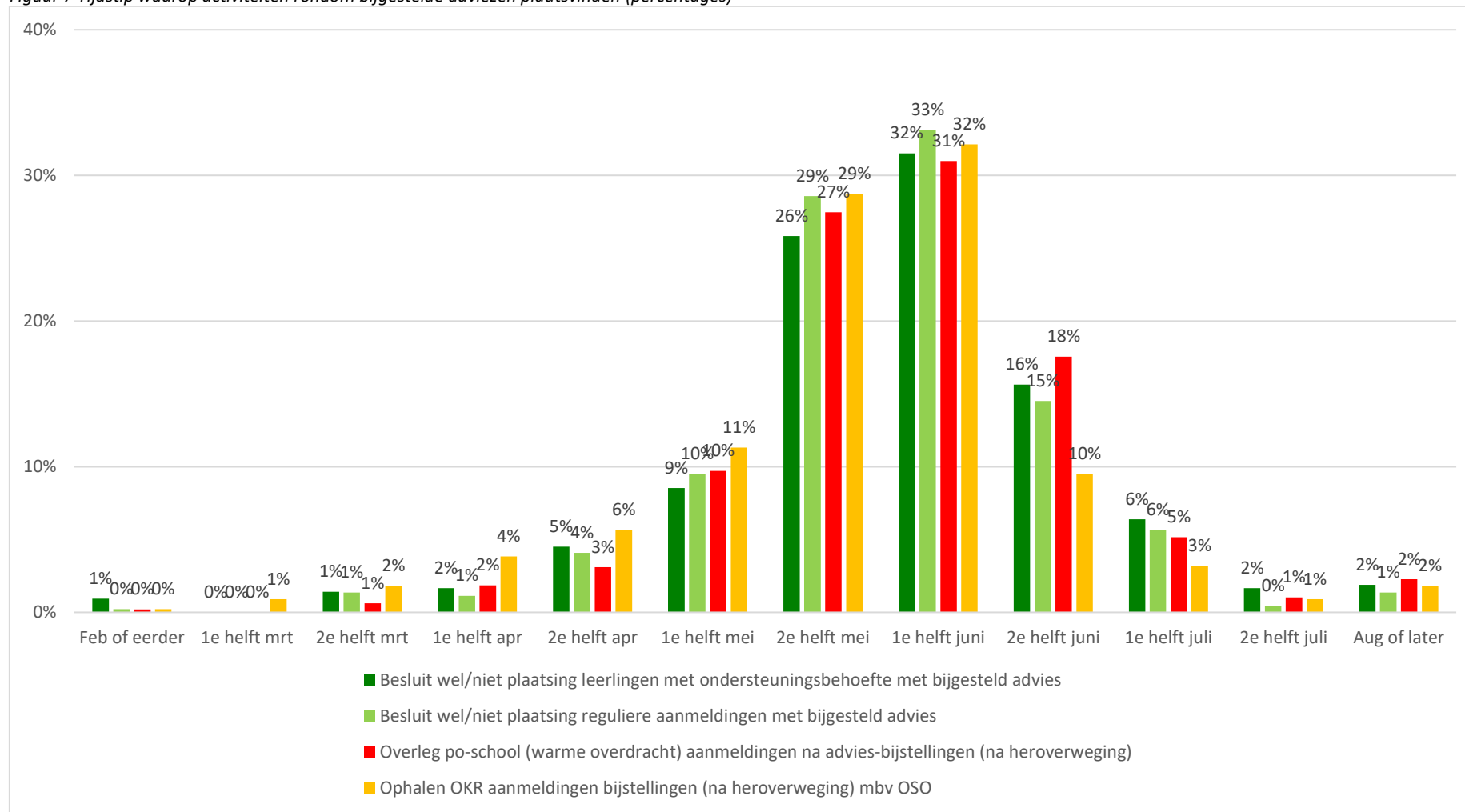
De helft van de scholen (54%) haalt het onderwijskundig rapport van de leerlingen (OKR) van de reguliere aanmeldingen in de 2e helft van maart of de 1e helft van april op met behulp van de Overstap Service Onderwijs (OSO). De meeste van hen (33% van totaal) doen dit in de 2e helft van maart (zie figuur 6). Verder zien we dat de meeste activiteiten rondom de reguliere aanmeldingen plaatsvinden in april. Op de datum 1 mei heeft het grootste deel van de vo-scholen al de onderwijskundig rapporten opgehaald, overleg gevoerd met po-scholen en is het besluit tot plaatsing van leerlingen achter de rug.

Figuur 6 Tijdstip waarop activiteiten rondom reguliere aanmeldingen plaatsvinden (percentages)

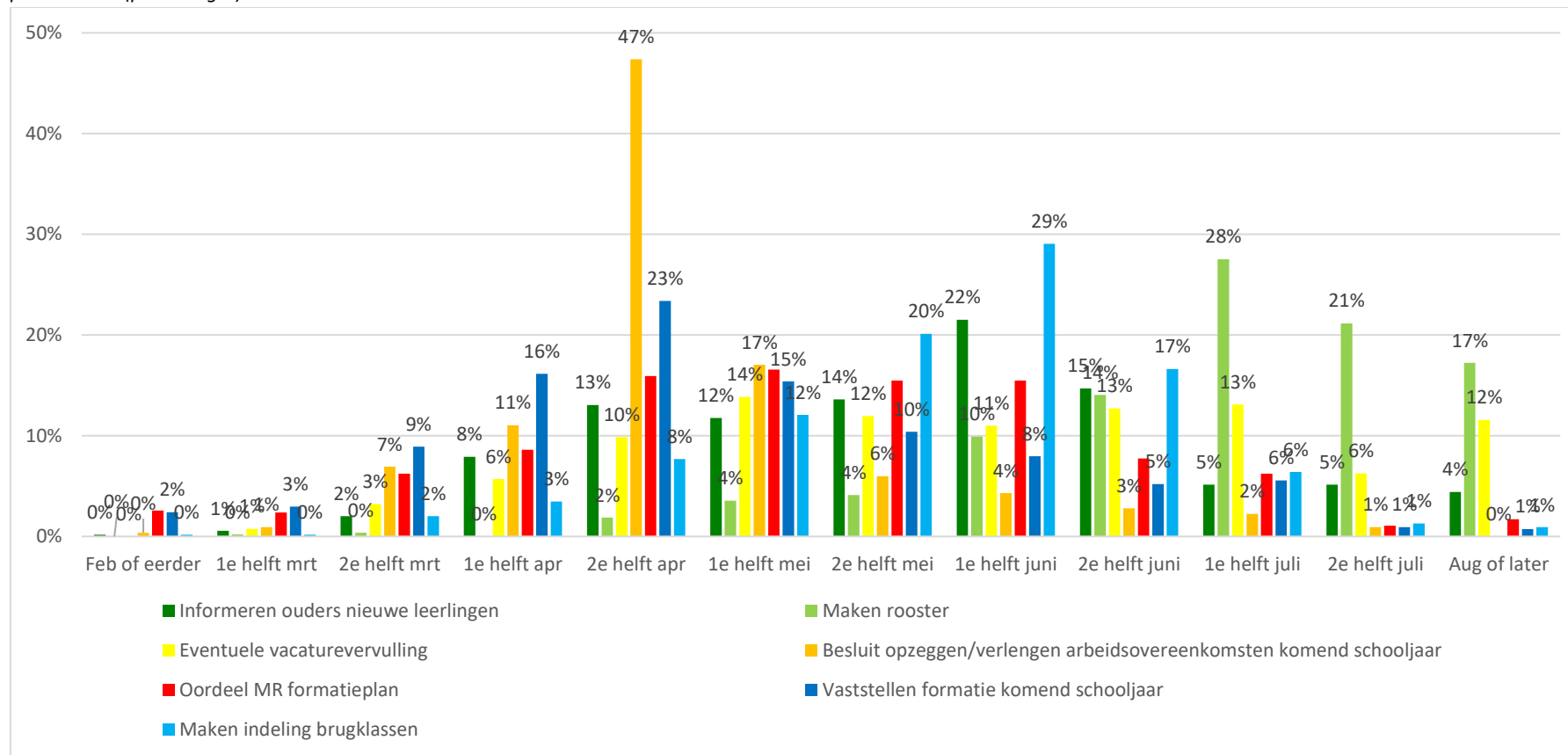
De meeste activiteiten rondom de aanmeldingen na advies/bijstelling vinden plaats tussen de 2e helft van mei en de 1e helft van juni (zie figuur 7). Ook voor deze leerlingen moeten dan de onderwijskundige rapporten worden opgehaald en vindt overleg plaats tussen po en vo.

Figuur 7 Tijdstip waarop activiteiten rondom bijgestelde adviezen plaatsvinden (percentages)

Uit figuur 8 blijkt dat de indeling van de brugklassen op ongeveer drie kwart van de scholen (78%) plaats vindt tussen mei en juni. De formatie wordt op ongeveer twee derde van de scholen (64%) vastgesteld tussen april en mei en het oordeel van de MR over het formatieplan vindt op ongeveer twee derde van de scholen (63%) plaats tussen de 2e helft van april en de 1e helft van juni. De formatie lijkt op een aanzienlijk deel van de scholen dus eerder plaats te vinden dan de brugklasindeling. Figuur 8 laat verder zien dat het besluit over het opzeggen/verlengen van arbeidscontracten op drie kwart van de scholen tussen april en de 1e helft van mei genomen wordt. Relatief de meeste scholen (47%) besluiten hier de 2e helft van april over. De vacaturevulling vindt op ongeveer twee derde van de scholen (63%) plaats tussen mei en de 1e helft van juli. Het rooster wordt op ongeveer de helft van de scholen (49%) in juli gemaakt en 17% van de scholen maakt het rooster in augustus. Tot slot laat figuur 8 zien dat twee derde van de scholen de ouders van nieuw aangemelde leerlingen tussen de 2e helft van april en de 2e helft van juni informeren.

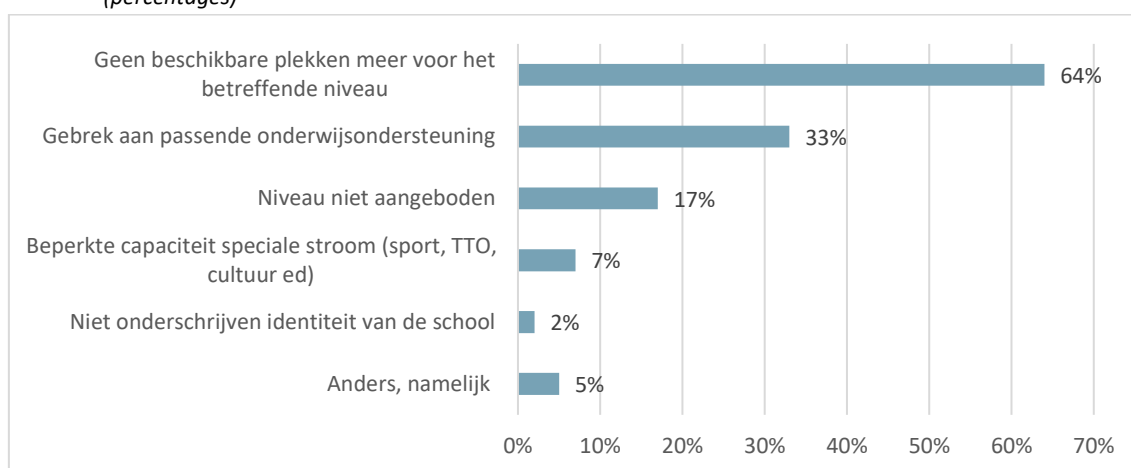
Figuur 8 Tijdstip waarop activiteiten rondom klassenindeling, formatie, rooster en informeren leerlingen plaatsvinden (percentages)

Aanmeldingen, bijstellingen en plaatsing

Het aantal nieuwe leerlingen dat de vo-scholen het afgelopen jaar konden plaatsen, verschilt uiteraard per school. Het minimale aantal leerlingen dat geplaatst kon worden was 10 en het maximale aantal leerlingen was 1050. Gemiddeld hadden scholen plek voor 217 nieuwe brugklasleerlingen. Voor de meeste scholen (92%) geldt dat alle aangemelde leerlingen vóór de toetsadviezen en bijstellingen konden worden geplaatst. Op 8% van de scholen kon een deel van de aangemelde leerlingen dus niet worden geplaatst. Daarbij ging het om gemiddeld 26 leerlingen per school waarvoor geen plek was. Als leerlingen niet konden worden geplaatst dan kwam dit in de meeste gevallen (op twee derde van de deze scholen) doordat er geen beschikbare plekken meer waren, (zie figuur 9). Eén derde van deze scholen geeft aan dat er leerlingen niet geplaatst konden worden omdat de school niet de juiste ondersteuning kon bieden.

Figuur 9 Redenen waarom leerlingen niet konden worden geplaatst (op 8% van de scholen) vóór bijstellingen (percentages)

Op driekwart van de vo-scholen (75%) zijn nog extra/bijgestelde aanmeldingen geweest als resultaat van heroverwegingen. Daarbij ging het om gemiddeld 14 aanmeldingen (minimaal 1 en maximaal 103) op basis van een bijgesteld advies per school. Of deze heroverwegingen afkomstig zijn uit het regulier of het speciaal onderwijs, hebben we in de enquête onder de vo-scholen niet gevraagd. Uit de interviews met de so- en sbo-scholen blijkt echter dat er bij hen wel een aantal heroverwegingen zijn, maar dat deze nagenoeg nooit tot een bijstelling leiden. Op in totaal 78% van de scholen waar de leerlingen met een bijgesteld advies waren aangemeld, konden ze allemaal worden geplaatst. Voor 18% van de scholen geldt dat ze een deel van deze leerlingen hebben kunnen plaatsen en een deel niet en voor 4% van de scholen geldt dat geen van de leerlingen met een bijgesteld advies hebben kunnen plaatsen. Het gaat op deze scholen om gemiddeld 8 leerlingen waarvoor geen plek was. Ten opzichte van de 92% scholen die bij de reguliere aanmeldingen alle leerlingen kon plaatsen, is het percentage bij de leerlingen met een bijgesteld advies duidelijk lager, namelijk 78%. Scholen kunnen leerlingen op basis van een bijgesteld advies dus blijkaar moeilijker plaatsen dan leerlingen op basis van hun schooladvies.

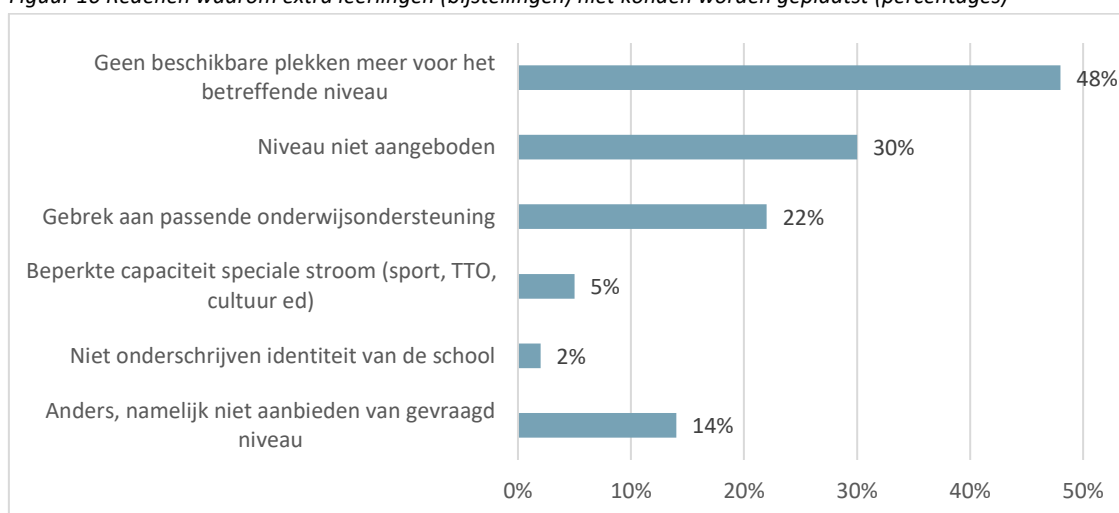
We kunnen op grond hiervan bepalen van hoeveel leerlingen met een bijgesteld advies in totaal niet kunnen worden geplaatst op de school van hun voorkeur. Van het totaal van alle scholen waar leerlingen met een bijgesteld advies zijn aangemeld, gaat het om gemiddeld 13 aanmeldingen en gemiddeld 1,8 leerling die niet konden worden geplaatst. Dat betreft dus 14% van alle aanmeldingen op grond van bijstelling. DUO-cijfers (2017-2018) laten zien dat 13654 leerlingen een bijgesteld advies hebben gekregen. Als we daar dat percentage van 14% op loslaten komen we op ongeveer 1900

leerlingen die op basis van hun bijgestelde advies niet naar de vo-school kunnen waar ze zich hebben aangemeld.

Natuurlijk worden ook niet alle leerlingen op basis van het aanvankelijke (niet bijgestelde) advies geplaatst op de vo-school waarvoor ze zich aanmelden. Omgerekend gaat het daarbij om ongeveer 3390 leerlingen (2,1 per vestiging op een totaal van 1612 vestigingen) en dat is 1,9% van het totaal aantal leerlingen dat van po naar vo overgaat (181.000 leerlingen in 2018-2019 op basis van DUO-cijfers). Leerlingen met een bijgesteld advies hebben daarmee een 7 maal zo hoge kans (14%/1,9%) om niet te kunnen worden geplaatst op de vo-school waar ze zich inschrijven dan leerlingen met een niet-bijgesteld advies.

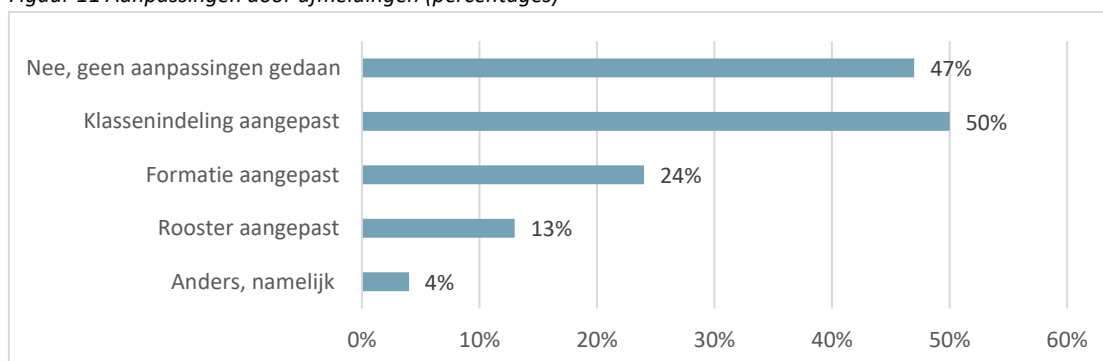
Uit figuur 10 blijkt dat de belangrijkste reden waarom leerlingen met een bijgesteld niet (meer) konden worden geplaatst het gebrek aan nog beschikbare plekken is.

Figuur 10 Redenen waarom extra leerlingen (bijstellingen) niet konden worden geplaatst (percentages)

Bijstellingen hebben niet alleen tot gevolg dat scholen nieuwe aanmeldingen krijgen maar ook dat leerlingen zich afmelden (voor het niveau waarop ze aanvankelijk waren geadviseerd). Op iets minder dan de helft van de scholen (43%) zijn afmeldingen geweest als resultaat van heroverweging en bijstellingen door de basisschool. Op iets minder dan de helft van deze scholen (47%) hebben de afmeldingen niet tot aanpassingen in de klassenindeling, de formatie en/of het rooster geleid. Uit figuur 11 blijkt dat dit op 50% van deze scholen de afmeldingen hebben geleid tot het aanpassen van de klassenindeling en op een kwart (24%) tot het aanpassen van de formatie. De afmeldingen hebben het minst vaak geleid tot roosteraanpassingen (13% van de scholen).

Figuur 11 Aanpassingen door afmeldingen (percentages)

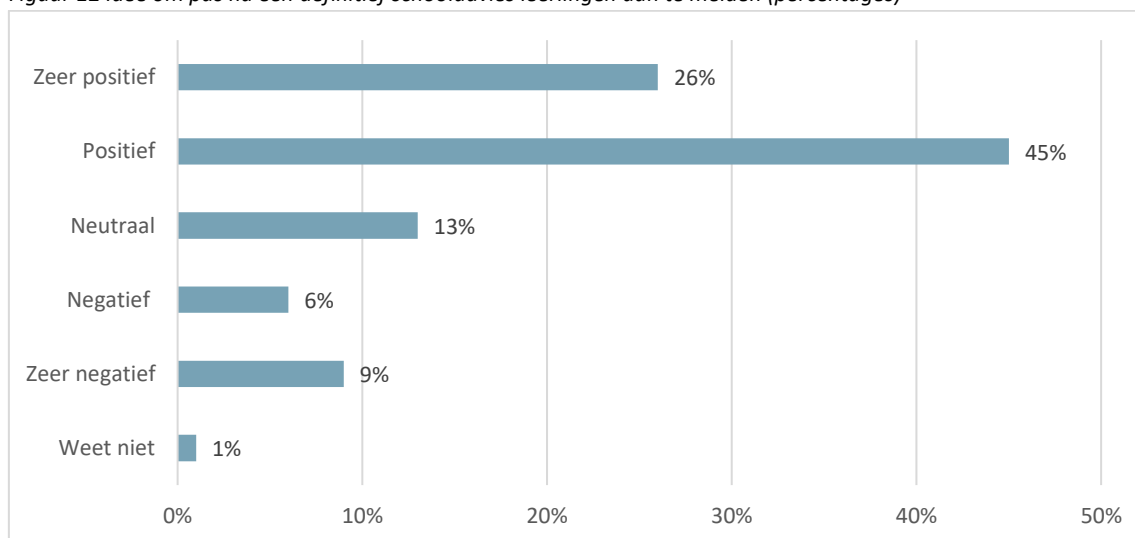
2.2 Mogelijke toekomstige scenario's

Het vastleggen van één moment waarop basisscholen de definitieve schooladviezen (dus eventueel heroverwogen en aanpast naar aanleiding van de eindtoetsscore) gereed moeten hebben, zodat alle leerlingen zich tegelijkertijd op een vo-school kunnen inschrijven heeft voor zowel po- als vo-scholen gevolgen. Welke dit zijn beschrijven we in deze paragraaf. We maken daarbij onderscheid tussen één aanmeldmoment op 1 mei en één aanmeldmoment op 1 april.

Eén aanmeldmoment

Een meerderheid van de sleutelfiguren, de vo-scholen en de so- en sbo-scholen geeft aan dat zij in principe positief zijn over het idee om pas na een definitief schooladvies leerlingen aan te melden bij een vo-school. Ongeveer 70% van de vo-scholen staat hier (zeer) positief tegenover, 15% (zeer) negatief (zie figuur 12). Er zijn geen grote verschillen tussen niet-categoriale en categoriale scholen, tussen scholen in de G4, G40 of de overige gemeenten en tussen kleine, middelgrote of grote scholen (zie bijlage 2, tabellen 15a tot en met 15c).

Figuur 12 Idee om pas na een definitief schooladvies leerlingen aan te melden (percentages)

Het meest geschikte moment om leerlingen aan te melden is volgens de meeste vo-scholen de maand maart, met een uiterlijke datum van 1 april. Van de vo-scholen geeft 97% aan dat de meeste geschikte

aanmeldmoment tussen 1 maart en 1 april ligt (zie bijlage 2, tabel 14). Hieronder beschrijven we de consequenties met betrekking tot de activiteiten rondom het aanmelden van leerlingen wanneer het uiterlijke aanmeldmoment wordt vastgesteld op 1 mei en wanneer deze wordt vastgesteld op 1 april. Hierbij gaan we uit van een zomervakantie die start in de eerste volle week van juli, zoals in de regel het geval is voor de vroegste regio.

Aanmeldmoment op 1 mei

Wanneer het aanmeldmoment op 1 mei wordt vastgesteld dan voorziet een substantieel deel (meer dan 50%) van de vo-scholen reële tot grote risico's bij meerdere activiteiten in het kader van de aanmelding van leerlingen of worden die simpelweg onhaalbaar geacht. Hierbij verschillen de scholen die wel gebruik maken van loting bij hun aanmeldproces in het algemeen niet van mening met de scholen die geen gebruik maken van loting (zie bijlage 2, tabellen 12b en 12c). Ook de sleutelfiguren delen deze mening. Voor de so- en sbo-scholen geldt dat een groot deel dezelfde problemen voorziet als de vo-scholen en de sleutelfiguren, maar er is ook een deel dat aangeeft dat het voor hen geen probleem is als het aanmeldmoment op 1 mei vastgesteld wordt. Dat geeft hun juist extra ruimte om hun advies te formuleren en ouders meer ruimte om een school te kiezen.

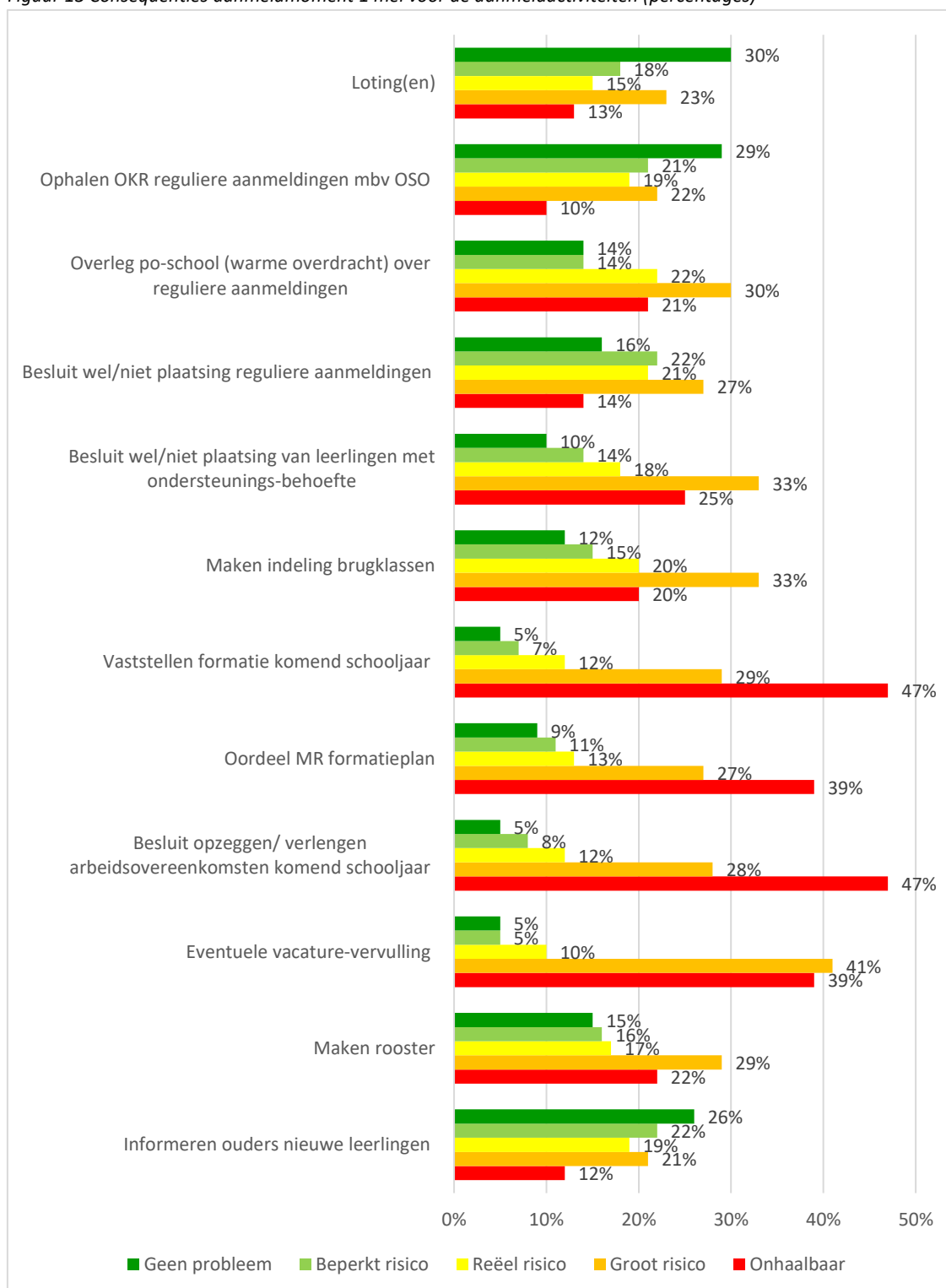
Uit figuur 13 blijkt dat met name rondom het vaststellen van het formatieplan, het oordeel van de MR over het formatieplan, het besluit rondom het opzeggen/verlengen van arbeidscontracten en de eventuele vacaturevulling voor het komende schooljaar grote risico's ontstaan en volgens ongeveer 40% van de vo-scholen zelfs onhaalbaar zijn als er een centraal aanmeldmoment komt op 1 mei. De vo-scholen geven aan dat een aanmeldmoment op 1 mei betekent dat zij pas vanaf half mei kunnen starten met het eventuele lotingsproces, het ophalen van het OKR, de warme overdracht en de besluitvorming rondom de plaatsing van leerlingen. En dat zij, pas als duidelijk is hoeveel en welke leerlingen er geplaatst worden, kunnen beginnen met het maken van de brugklasindeling en het opstellen van het formatieplan. En pas wanneer dit formatieplan goedgekeurd is, kunnen zij overgaan tot het opzeggen/verlengen van tijdelijke arbeidscontracten en eventuele vacaturevulling. De sleutelfiguren voorzien deze problemen ook. Zij geven daar tevens bij aan dat 1 mei in de meivakantie valt en dat dit betekent dat vo-scholen niet bereikbaar zijn voor ouders die vragen hebben over hun aanmelding, maar het betekent ook dat zij pas na de meivakantie (kunnen) beginnen met de vervolgstappen. Verder geven de sleutelfiguren aan dat deze periode voor vo-scholen per definitie al druk is, want ook de centrale examens vinden in deze periode plaats. De druk op de periode voor de zomervakantie wordt voor de vo-scholen op deze manier nog groter. Met betrekking tot het opzeggen/verlengen van tijdelijke arbeidscontracten vullen zij verder nog aan dat deze 3 maanden voor het einde opgezegd of verlengd dienen te worden. Uitgaande van een aanstelling per augustus betekent dit dus dat er in mei duidelijkheid over moet zijn. Dit is echter lastig wanneer het formatieplan pas in de loop van mei duidelijk wordt. Een andere aanvulling van de sleutelfiguren betreft dat de werving van nieuwe docenten in dit scenario vlak voor de zomervakantie moet gebeuren, zodat zij direct na de zomer kunnen starten. Ruimte voor een uitgebreid sollicitatieproces is er dus niet wanneer het aanmeldmoment op 1 mei wordt vastgesteld.

Uit figuur 13 blijkt dat er ook rondom de warme overdracht, het besluit om wel/niet over gaan tot plaatsing van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het maken van de brugklasindeling en het maken van het rooster door ongeveer de helft van de vo-scholen grote risico's tot onhaalbare situaties worden voorzien als er een centraal aanmeldmoment komt op 1 mei. Ook de sleutelfiguren voorzien deze problemen. Zij geven aan dat uitgaande van een aanmeldmoment op 1 mei de warme overdracht pas op zijn vroegst eind mei kan starten. Effectief hebben scholen dan 4 weken om voor alle leerlingen

een overdracht te doen. Dit kan met name voor grote scholen lastig zijn. Verder geven zij aan er in het scenario van 1 mei geen rekening is gehouden met het wettelijke recht van vo-scholen om 6 weken (met een uitloop van 4 weken) te doen over de beoordeling van de aanmelding van een leerling met een ondersteuningsbehoefte. Er is in volgens hun ook geen rekening gehouden met het aanvragen van een eventuele toelaatbaarheidsverklaring (tlv) voor pro of een traject voor leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). Met betrekking tot de brugklasindeling geven de sleutelfiguren aan dat dit pas kan wanneer duidelijk is hoeveel en welke leerlingen er aangenomen zijn en het rooster kan pas gemaakt worden wanneer de brugklasindeling bekend is.

Wanneer het aanmeldmoment wordt vastgesteld op 1 mei, brengt dit voor activiteiten die te maken hebben met de loting, het ophalen van het OKR van de reguliere aanmeldingen met behulp van het OSO, het besluit om wel/niet over te gaan tot plaatsing van reguliere aanmeldingen en het informeren van ouders en nieuwe leerlingen minder grote risico's met zich mee, zo blijkt uit figuur 13 en uit de gesprekken met de sleutelfiguren. Met betrekking tot de loting merken zij op dat hiervoor wel wat tijd gereserveerd moet worden, maar het niet uit maakt wanneer in het jaar dit gebeurt. Met betrekking tot het informeren van ouders en leerlingen geven de sleutelfiguren aan dat dit wel het beste zo snel mogelijk gedaan worden. Het lang moeten wachten op duidelijkheid kan bij ouders en leerlingen voor onrust zorgen. Dit laatste wordt ook door de so- en sbo-scholen genoemd.

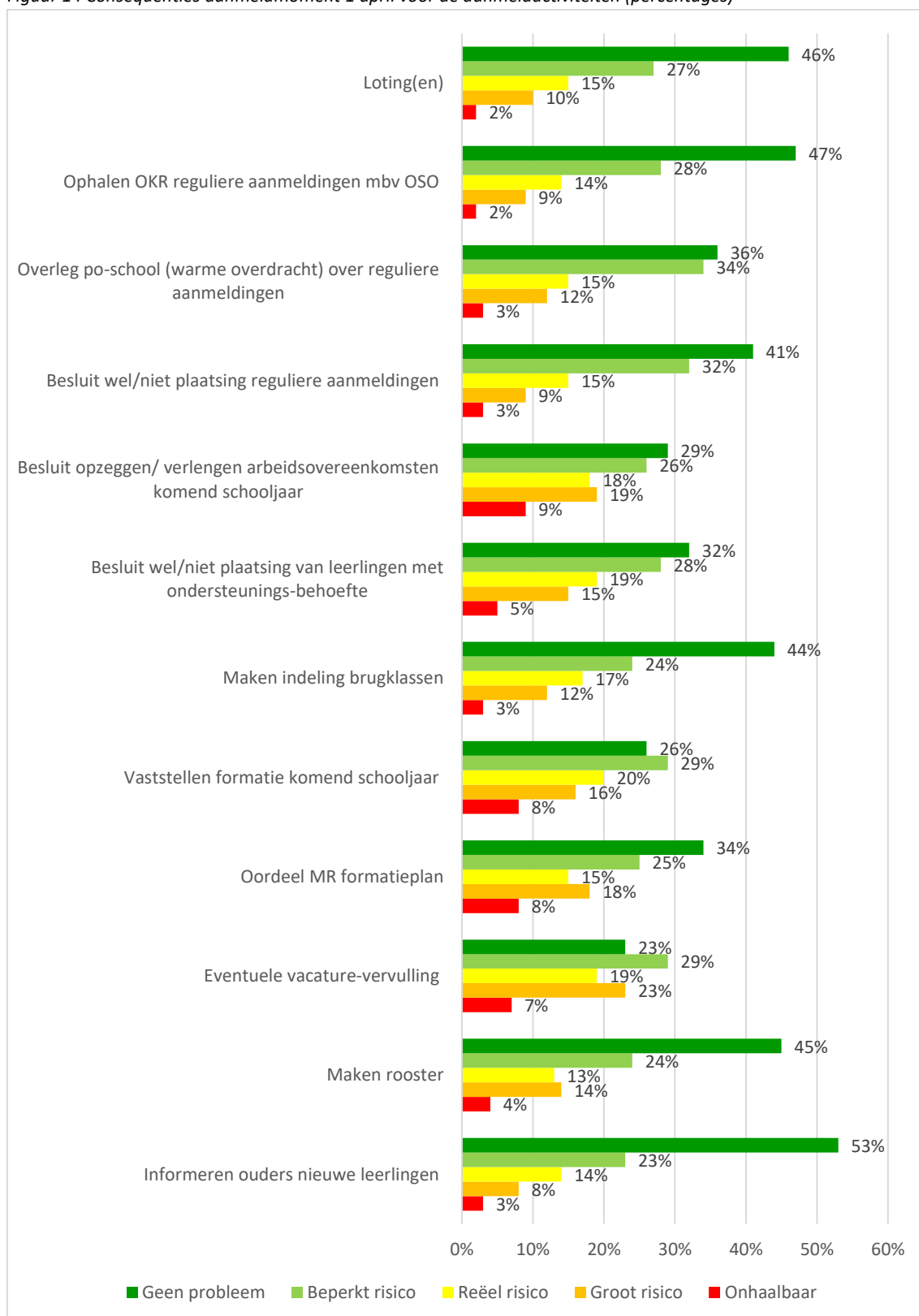
Figuur 13 Consequenties aanmeldmoment 1 mei voor de aanmeldactiviteiten (percentages)

Aanmeldmoment op 1 april

Wanneer het aanmeldmoment op 1 april wordt vastgesteld dan is het aandeel vo-scholen dat grote risico's ziet of bepaalde activiteiten onhaalbaar acht fors kleiner. Een vergelijking tussen de vo-scholen die minimaal één van de aanmeldactiviteiten onhaalbaar achten en de vo-scholen die nergens

onhaalbaar hebben ingevuld, uitgesplitst naar categoriaal/niet-categoriaal, gemeente en leerlingaantallen, laat nagenoeg geen verschillen zien (zie bijlage 2, tabellen 13d tot en met 13 f). De helft tot drie kwart van de vo-scholen geeft aan dat de activiteiten rondom de aanmelding van leerlingen dan slechts beperkte risico's met zich meebrengen of zelfs helemaal geen probleem zijn (zie figuur 14). Met name rondom de loting, het ophalen van het OKR van reguliere aanmeldingen met behulp van OSO, het besluit om wel of niet over te gaan tot plaatsing van reguliere aanmeldingen, het maken van de brugklasindeling en het rooster en het informeren van ouders en leerlingen voorziet bijna de helft van de vo-scholen dan geen problemen. Rondom de warme overdracht, het besluit om wel of niet over te gaan tot plaatsing van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het vaststellen van het formatieplan en het oordeel van de MR hierover, het besluit om arbeidscontracten te verlengen of op te zeggen en de eventuele vacaturevervulling ziet ongeveer drie kwart nog wel risico's, maar deze zijn in relatief de meeste gevallen beperkt. Hierbij verschillen de scholen die wel gebruik maken van loting bij hun aanmeldproces in het algemeen niet van mening met de scholen die geen gebruik maken van loting (zie bijlage 2, tabellen 13b en 13c). De sleutelfiguren voorzien net als de vo-scholen ook veel minder risico's tot geen problemen wanneer het aanmeldmoment wordt vastgesteld op 1 april. Zij vullen hier wel bij aan dat er in dit scenario geen rekening is gehouden met de eindtoets die tussen 15 april en 15 mei wordt afgenomen. De uitslag van de eindtoets kan in dit scenario namelijk niet meegenomen worden in het schooladvies, omdat deze 'te laat' bekend is. Wanneer de resultaten van de eindtoets meegenomen dienen te worden in het schooladvies en het aanmeldmoment wordt vastgesteld op 1 april, dan is het nodig om de eindtoets voor 1 april af te nemen. Over de wenselijkheid hiervan verschillen de respondenten van mening. Een deel van hen geeft aan dat de eindtoets prima voor 1 april afgenomen kan worden. De uitkomsten zullen dan niet wezenlijk verschillen van de uitkomsten een maand later. Een ander deel geeft aan dat de leerlingen zo lang mogelijk in de gelegenheid gesteld dienen te worden om bij te leren en in hun ogen kan het afnemen van de eindtoets een maand eerder wel degelijk een verschil in uitkomst opleveren.

Figuur 14 Consequenties aanmeldmoment 1 april voor de aanmeldactiviteiten (percentages)

3 Samenvatting en conclusies

In de beleidsreactie van de minister op de evaluatie van de Wet eindtoetsing po¹⁰ worden verschillende maatregelen aangekondigd ter versoepeling van de doorstroom van leerlingen van het primair onderwijs (po) naar het voortgezet onderwijs (vo) en de bevordering van kansengelijkheid. Eén van die beoogde maatregelen is het wettelijk vastleggen van één moment waarop basisscholen de definitieve basisschooladvies (dus eventueel heroverwogen en aangepast naar aanleiding van de eindtoetsscore) gereed moeten hebben en waarop alle leerlingen zich tegelijkertijd op een vo-school inschrijven. Daarvoor is een voorlopige datum van 1 mei genoemd. Het po en de ouderorganisatie Ouders & Onderwijs hebben in overwegende mate hier positief op gereageerd. Het vo heeft aangegeven bezwaren te zien in de uitvoerbaarheid van een en ander.

Om na te gaan of één aanmeldmoment vastgesteld kan worden op 1 mei of 1 april en welke (neven)effecten deze maatregel zou hebben ten opzichte van de huidige situatie is deze impactanalyse uitgevoerd. Om antwoord te krijgen op deze vragen hebben we een aantal onderzoeksvragen geformuleerd, welke we in dit hoofdstuk beantwoorden.

3.1 Samengevatte conclusie

Vo-scholen hebben op dit moment verschillende momenten waarop leerlingen zich kunnen aanmelden. Op twee derde van de vo-scholen melden de leerlingen zich in maart aan. Voor de meeste vo-scholen (92%) geldt dat zij alle aangemelde leerlingen (voor de toetsadvies en bijstellingen) kunnen plaatsen. Een substantieel deel van de leerlingen met een bijstelling (ongeveer 1900) kan niet geplaatst worden op de vo-school waar zij zich (op grond van het bijgestelde advies) aanmelden. Deze leerlingen hebben ten opzichte van leerlingen die wel meteen hun definitieve schooladvies hebben gekregen een veel kleinere kans om geplaatst te kunnen worden op de vo-school waar zij zich aanmelden. Vanuit het perspectief van gelijke kansen is dit geen wenselijke situatie.

Het veld, zowel po, vo als s(b)o, staat positief tegenover het idee om pas aan te melden na het definitieve schooladvies. Het voorstel om daarbij 1 mei als aanmelddatum te kiezen, stuit op uitvoeringsproblemen in het voortgezet onderwijs vanwege alle activiteiten die daar naar aanleiding en op basis van de aantallen aangemelde leerlingen nog moeten plaatsvinden. Een datum van 1 april lijkt beter haalbaar al gaat de voorkeur van vo-scholen uit naar aanmelding op nog een eerder moment voor april. Iedere datum vóór 1 mei zal betekenen dat de eindtoets vervroegd zou moeten worden. Er is geen reden om te veronderstellen dat daarmee de effectieve onderwijstijd in groep 8 serieus in gevaar komt.

3.2 Huidige situatie

Aanmelding, plaatsing en bijstelling

Het overgrote deel van de vo-scholen kan alle leerlingen op grond van het schooladvies plaatsen. Op 8% van de scholen lukt dat niet. Daar konden gemiddeld per school 26 leerlingen niet worden geplaatst. De spreiding daarin is groot (tussen de 1 en 266). Voor een groot deel van deze (relatief kleine groep) scholen gaat het daarbij om overaanmeldingen: het gebrek aan beschikbare plaatsen op het gewenste

¹⁰ Kamerbrief Eindevaluatie Wet eindtoetsing po, 21 juni 2019. Referentie: 785086.

niveau (door twee derde van scholen genoemd). Daarnaast gaat het relatief vaak om aangemelde leerlingen die ondersteuning nodig hebben dat de school niet kan bieden (een derde van de scholen). Redenen als beperkte capaciteit van speciale programma's (bijvoorbeeld sportstroom, tto) of het niet onderschrijven van denominatie komen relatief weinig voor (respectievelijk 7% en 2%).

Eén van de redenen om de aanmelding na de definitieve adviezen te laten plaatsvinden is omdat op die manier leerlingen met een bijgesteld advies dezelfde kans hebben om naar een vo-school van hun voorkeur te gaan als leerlingen die direct met het schooladvies (dus voor de eindtoets) al hun definitieve advies hadden gekregen. Bij driekwart van de vo-scholen zijn op basis van bijgestelde adviezen nog leerlingen aangemeld. Dat gaat bij die scholen om gemiddeld 13 extra aanmeldingen. Daarvan heeft ruim driekwart al deze extra aangemelde leerlingen kunnen plaatsen. Iets minder dan een kwart heeft (een deel van) de extra aangemelde leerlingen niet kunnen plaatsen. Daar gelden dezelfde redenen voor als bij de aanvankelijke aangemelde leerlingen die niet konden worden geplaatst. Wel is het relatieve aandeel groter van scholen die niet de benodigde ondersteuningsbehoefte kunnen bieden. Verder blijkt dat van de aangemelde leerlingen na bijstelling ongeveer 14% niet geplaatst kan worden op de vo-school waar ze zich hebben aangemeld (op basis van hun bijgesteld advies). In totaal gaat het daarbij om ongeveer 1900 leerlingen van de ongeveer 13650 met een bijgesteld advies in Nederland. Voor de goede orde, uiteraard worden ook niet alle leerlingen op basis van hun initiële advies geplaatst op de school waar ze zich aanmelden. Omgerekend gaat het daarbij om ongeveer 3390 leerlingen en dat is 1,9% van het totaal aantal leerlingen dat van po naar vo overgaat. Leerlingen met een bijgesteld advies hebben daarmee een 7 maal zo hoge kans om *niet* te kunnen worden geplaatst op de vo-school waar ze zich inschrijven dan de leerlingen met een niet-bijgesteld advies.

Proces en planning

De deadline voor aanmelding valt bij het overgrote deel (driekwart) van de vo-scholen in maart en dan vooral begin maart. Op 13% van de scholen voor vo heeft het afgelopen schooljaar loting plaatsgevonden (mogelijk vindt/vond er in andere jaren, bij overaanmelding ook bij andere scholen nog loting plaats). Loting vindt voor de meeste lotingsscholen plaats in de maand maart (bijna 70% van de scholen). Dat is snel na het bekend worden van de schooladviezen. Verder staat maart voor veel vo-scholen in het teken van de ophalen van de onderwijskundige rapporten van de aangemelde leerlingen. In april wordt vooral de warme overdracht rondom reguliere leerlingen en leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte verzorgd. Voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte blijkt ook al eerder overleg met po (voor maart). Dit wordt bevestigd in gesprekken met so- en sbo-scholen. Ook vindt in april veelal het besluit over wel of niet plaatsing van de op basis van alleen schooladvies aangemelde leerlingen. Ongeveer 7 op de 10 scholen geeft dus aan dat een doorlooptijd van ruim 2 maanden voldoende is voor het proces na aanmelding van leerlingen op basis van hun schooladvies. Voor de leerlingen waarvoor geen plek is gevonden, zijn in de huidige situatie regel dus nog de maanden mei en juni beschikbaar om dat alsnog te realiseren. De activiteiten voor de leerlingen die een bijgesteld advies hebben (overleg met po-school, overdracht en besluit plaatsing) vallen voornamelijk in de tweede helft van mei en de eerste helft van juni.

Deels overlappend en/of vooruitlopend op deze activiteiten wordt er in het vo in de maanden april en mei de formatie opgesteld, van de MR instemming verkregen en vastgesteld. Ook het besluit arbeidsovereenkomsten te beëindigen of te verlengen vindt veelal vóór 1 mei al plaats. In de huidige situatie komen bijgestelde adviezen daarvoor dus al aan late kant/te laat. Het indelen van brugklassen en maken van roosters vindt relatief laat plaats, dat blijkt vooral in juni en juli te gebeuren.

3.3 Eén aanmeldmoment op 1 mei/1 april

Aanmelding na definitief advies

Het veld staat over het geheel genomen positief tegenover het idee om pas na een definitief schooladvies leerlingen aan te melden bij een vo-school (dus nog even los van een specifieke datum). Een meerderheid van de vo-scholen (ongeveer 70%) bijvoorbeeld beoordeelt dit als positieve aanpassing, en 15% beoordeelt het als negatief. Ook de so- en sbo-scholen beoordelen dit idee positief.

Datum 1 mei

Qua voorgestelde timing in de Kamerbrief is 1 mei voor het po en ouders niet een direct struikelblok. Ze geven er vooral bij aan dat het voor het vo wel een werkbare situatie op moet leveren. Met deze datum verwacht vervolgens het voortgezet onderwijs diverse problemen en obstakels. Het vastleggen van een centraal aanmeldmoment op 1 mei lijkt voor aanzienlijke problemen te gaan zorgen voor veel scholen in het vo. Dat geldt voor een groot deel van de activiteiten die samenhangen/volgen op de aanmeldingen in het eerste leerjaar. Bij het overgrote deel van de activiteiten na aanmelding verwacht meer dan de helft van de vo-scholen grote problemen of bestempelt die als simpelweg onhaalbaar. Met name alle activiteiten rondom opstellen formatie, goedkeuring MR, verlengen/beëindigen contracten, vacaturevervulling lijken de problemen erg groot bij een aanmelddatum van 1 mei. Dit is ook in de interviews met de sleutelfiguren veelvuldig naar voren gekomen en de enquête bevestigt daarmee de uitkomsten uit de interviews. Scholen die gebruikmaken van loting verschillen nauwelijks van scholen die geen gebruik maken van loting als het gaat over de inschatting van risico's met betrekking tot de praktische uitvoerbaarheid bij het vaststellen van een aanmelddatum op 1 mei.

Maar ook met betrekking tot bijvoorbeeld de overdracht van leerlingen voorziet meer dan de helft van de vo-scholen minimaal een groot risico. Het po heeft aangegeven belang er aan te hechten dat de overdracht van leerlingen in een gewijzigde situatie gewaarborgd is. Met de resultaten uit het voortgezet onderwijs lijkt 1 mei op dat punt ook voor het po een aantal serieuze risico's op te leveren.

Voor een substantieel deel van de leerlingpopulatie van de so- en sbo-scholen is één aanmeldmoment op 1 mei een serieus probleem. Er is (soms) veel tijd nodig voor het zoeken en vinden van een passende plek. Daarom beginnen deze scholen vaak ook al vroeg met het leggen van contact/overleg met het vo/vso. Deze groep leerlingen is gebaat bij flexibiliteit in het kunnen aanmelden (zowel aan voor- als achterkant). Bij het wettelijke vastleggen van één datum is dit een serieus aandachtspunt.

Voor ouders is van belang dat leerlingen (ruim) voor de zomervakantie uitsluitel hebben over de vo-school waar ze naar toe zullen gaan. Dat zal bij een aanmelddatum van 1 mei in een serieus aantal gevallen een probleem gaan vormen (1 op de 8 scholen zegt dat dat onhaalbaar is).

Datum 1 april

Het vaststellen van het aanmeldmoment op 1 april lijkt minder risicovol. In die situatie is het aandeel scholen fors kleiner dat grote risico's ziet bij de verschillende activiteiten of ze als onhaalbaar ziet. Rondom de warme overdracht, het besluit om wel of niet over te gaan tot plaatsing van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het vaststellen van het formatieplan en het oordeel van de MR hierover, het besluit om arbeidscontracten te verlengen of op te zeggen en de eventuele vacaturevervulling ziet weliswaar ongeveer drie kwart nog risico's, maar deze zijn in relatief de meeste gevallen beperkt. Scholen die gebruik maken van loting bij hun aanmeldproces verschillen daarbij niet van mening met de scholen die geen gebruik maken van loting. Ook de sleutelfiguren voorzien veel minder risico's op problemen wanneer het aanmeldmoment wordt vastgesteld op 1 april.

Duidelijk is wel dat de eindtoetsafname in dit geval naar voren zal moeten schuiven. De eindtoets is destijds bij de invoering van de wet naar een later moment verschoven op basis van de gedachte dat na het afnemen van de Cito-toets nauwelijks nog kennisoverdracht meer zou plaatsvinden in groep 8. Die gedachte is echter reeds door eerder onderzoek ontkracht. Het ongeveer acht weken later afnemen van de eindtoets leidde er niet toe dat er meer en langer aandacht werd besteed aan de basisvaardigheden taal en rekenen. Ook heeft latere afname niet geresulteerd in (gemiddeld) hogere scores, noch voor de totaalscore, noch voor de scores op de onderdelen taal, rekenen en studievaardigheden¹¹. Dat betekent dat het weer naar voren schuiven van de afname van eindtoets dus ook niet ten koste hoeft te gaan van effectieve onderwijstijd.

Voorkeursdatum

Ongeveer 6 op de 10 vo-scholen zou desgevraagd graag de eerste helft van maart aanhouden als algemeen uiterlijke aanmeldmoment in verband met het goed kunnen uitvoeren van alle noodzakelijke activiteiten. Dit beeld komt ook voort uit de gesprekken met de so- en sbo-scholen. Die houden ook het liefst uiterlijk begin maart aan, om ervoor te zorgen dat alle leerlingen goed en voor de zomer overgedragen kunnen worden naar hun nieuwe vo-school.

¹¹ Roeleveld, J., Mulder, L., Paas, T. (2011). Gevolgen van een latere afname van de Cito Eindtoets Basisonderwijs. Nijmegen/Amsterdam: ITS/Kohnstamm Instituut.

Bijlage 1 Gespreksleidraad sleutelfiguren

Huidige situatie

- Hoe gaat het aanmeldingsproces op dit moment in zijn werk?
 - Welke activiteiten vinden plaats:
 - in de aanloop naar de aanmelding bij het vo
 - na aanmelding bij vo
 - Hoe zijn diverse activiteiten op dit moment getimed?
 - Is er variatie tussen scholen en gemeenten?
 - Wat gaat daarbij goed en wat kan beter?

Effecten eventuele aanpassingen

- Is een wettelijke verankering van één aanmeldmoment uitvoerbaar?

- In hoeverre is de beoogde wettelijke verankering van één aanmeldmoment op 1 mei uitvoerbaar?
 - Welke (neven)effecten zou deze maatregel hebben ten opzichte van de huidige situatie?
 - Welke organisatorische consequenties heeft dit? (bv. voor brugklasindeling, rooster opstellen, zorgplicht als een leerling toch niet geplaatst kan worden op school met wettelijke termijnen daarbij, proces goedkeuring formatieplan, rol MR daarin, vacaturevervulling nieuwe schooljaar, schooladvies opstellen, lotingsprocedure, warme overdracht ed.)
 - Welke rechtspositionele consequenties heeft dit? (bv. voor docenten; verschillen naar mate van spanning op de arbeidsmarkt: regio of krimp ed)
 - Welke consequenties heeft dit voor leerlingen en hun ouders? (bv voor de overdracht van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, informatie over definitieve plaatsing voor aanvang vakanties, na heroverwegen en aanpassing advies meer kans op school naar keuze, ed)
 - In hoeverre is er sprake van differentiële effecten? (bv. effecten die voor specifieke groepen gelden: scholen in gebied centrale loting, leerlingen met ondersteuningsbehoeften, pro/lwoo leerlingen, leerlingen met pro/bb-advies ed)
 - Wat is effect op onderwijskwaliteit (bv. benutting onderwijstijd in groep 8, mate waarin warme overdracht bijdraagt aan succes in vo, e.d.)

- In hoeverre zijn alternatieve scenario's uitvoerbaar?
 - Scenario 1 april als centraal aanmeldmoment?
 - Ander scenario, namelijk...
 - Welke (neven)effecten zou dit scenario hebben ten opzichte van de huidige situatie?
 - Welke organisatorische consequenties heeft dit?
 - Welke rechtspositionele consequenties heeft dit?
 - Welke consequenties heeft dit voor leerlingen en hun ouders?
 - In hoeverre is er sprake van differentiële effecten?
 - Wat zijn effecten op onderwijskwaliteit?
 - Wat is de meerwaarde nog van eerst schooladvies en later toetsadvies plus heroverwegen nu wettelijk is geregeld dat schooladvies leidend is voor aanmelding

Bijlage 2 Tabellenboek directies vo-scholen

Huidige situatie

We hebben eerst een aantal vragen over de huidige situatie, over de aanmeldingen zoals uw school deze aan het einde van schooljaar 2018-2019 heeft ontvangen, voor het schooljaar 2019-2020.

1. Op welke datum moesten basisschoolleerlingen op basis van het schooladvies zijn aangemeld op uw school (of bij een centraal aanmeldloket waarbij uw school is aangesloten)? (aantal en percentages)

	N	%
5 februari	1	0,2%
13 februari	1	0,2%
14 februari	1	0,2%
15 februari	3	0,5%
22 februari	13	2,4%
24 februari	1	0,2%
27 februari	2	0,4%
28 februari	5	0,9%
1 maart	58	10,5%
2 maart	2	0,4%
4 maart	10	1,8%
5 maart	10	1,8%
6 maart	19	3,4%
7 maart	10	1,8%
8 maart	28	5,1%
9 maart	2	0,4%
10 maart	1	0,2%
11 maart	15	2,7%
12 maart	27	4,9%
13 maart	20	3,6%
14 maart	23	4,2%
15 maart	169	30,6%
16 maart	6	1,1%
17 maart	2	0,4%
18 maart	3	0,5%
19 maart	4	0,7%
20 maart	2	0,4%
21 maart	3	0,5%
22 maart	4	0,7%
23 maart	1	0,2%
24 maart	1	0,2%
25 maart	1	0,2%
27 maart	1	0,2%
31 maart	2	0,4%

1 april	68	12,3%
3 april	1	0,2%
17 april	1	0,2%
18 april	1	0,2%
1 mei	7	1,3%
1 juni	2	0,4%
1 juli	3	0,5%
12 juli	2	0,4%
19 juli	1	0,2%
1 oktober	2	0,4%
15 oktober	1	0,2%
29 oktober	4	0,7%
30 oktober	2	0,4%
1 november	1	0,2%
6 november	2	0,4%
8 november	1	0,2%
11 november	1	0,2%
12 november	1	0,2%
1 december	1	0,2%

- a. Op welke datum moesten basisschoolleerlingen op basis van het schooladvies zijn aangemeld op uw school (of bij een centraal aanmeldloket waarbij uw school is aangesloten)?¹² (aantal en percentage)

	N	%
Februari of eerder	27	5%
1 ^e helft maart	225	41%
2 ^e helft maart	199	36% (incl. 15 maart 31%)
1 ^e helft april	69	12%
2 ^e helft april	2	0%
1 ^e helft mei	7	1%
2 ^e helft mei	0	0%
1 ^e helft juni	2	0%
2 ^e helft juni	0	0%
1 ^e helft juli	5	1%
2 ^e helft juli	1	0%
Augustus of later ¹³	16	3%

¹² De 1^e helft van de maand loopt tot en met de 14^e. De 2^e helft van de maand begint op de 15^e.

¹³ De vraag was zo gesteld dat de respondenten alleen een datum in 2019 konden aangeven. De respondenten die een datum tussen augustus en december hebben aangegeven kunnen hier dus twee dingen mee bedoeld hebben. Ten eerste een aanmelding voor het schooljaar 2019-2020. En ten tweede een aanmelding voor het schooljaar 2020-2021.

2. Wanneer vonden bij u op school de onderstaande activiteiten plaats? (aantal en percentage)
Kunt u bij onderstaande activiteiten aankruisen/aanvinken wanneer deze hebben plaatsgevonden op uw school? U kunt per activiteit meerdere periodes selecteren. Als deze activiteit niet heeft plaatsgevonden, kunt u 'niet van toepassing' selecteren.

	N	Nvt	Feb of eerder	1 ^e helft mrt	2 ^e helft mrt	1 ^e helft apr	2 ^e helft apr	1 ^e helft mei	2 ^e helft mei	1 ^e helft juni	2 ^e helft juni	1 ^e helft juli	2 ^e helft juli	Aug of later	Weet niet
Loting(en)	553	87%	1%	3%	5%	2%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	553	9%	3%	17%	29%	18%	7%	2%	3%	2%	3%	2%	0%	1%	3%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	553	3%	2%	1%	7%	16%	16%	10%	13%	13%	9%	5%	1%	3%	1%
Overleg po-school (warme overdracht) over leerlingen met ondersteuningsbehoefte	553	1%	13%	7%	10%	13%	16%	9%	11%	7%	6%	4%	1%	2%	1%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	553	5%	1%	5%	11%	21%	28%	10%	9%	3%	3%	1%	1%	1%	1%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteuningsbehoefte	553	2%	5%	6%	11%	16%	22%	12%	10%	6%	4%	1%	1%	2%	1%
Ophalen OKR aanmeldingen bijstellingen (na heroverweging) mbv OSO	553	16%	0%	1%	1%	3%	5%	9%	23%	26%	8%	3%	1%	1%	5%
Overleg po-school (warme overdracht) aanmeldingen na adviesbijstellingen (na heroverweging)	553	11%	0%	0%	1%	2%	3%	8%	24%	27%	15%	5%	1%	2%	2%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen met bijgesteld advies	553	19%	0%	0%	1%	1%	3%	8%	23%	26%	12%	5%	0%	1%	1%
Besluit wel/niet plaatsing leerlingen met ondersteuningsbehoefte met bijgesteld advies	553	21%	1%	0%	1%	1%	3%	7%	20%	24%	12%	5%	1%	1%	2%
Maken indeling brugklassen	553	1%	0%	0%	2%	3%	8%	12%	20%	29%	16%	6%	1%	1%	0%
Vaststellen formatie komend schooljaar	553	1%	2%	3%	9%	16%	23%	15%	10%	8%	5%	5%	1%	1%	1%
Oordeel MR formatieplan	553	8%	2%	2%	5%	7%	13%	14%	13%	13%	7%	5%	1%	1%	8%
Besluit opzeggen/verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	553	1%	0%	1%	7%	11%	46%	16%	6%	4%	3%	2%	1%	0%	2%

Eventuele vacaturevervulling	553	2%	0%	1%	3%	5%	9%	13%	11%	10%	12%	12%	6%	11%	3%
Maken rooster	553	1%	0%	0%	0%	0%	2%	3%	4%	10%	14%	27%	20%	17%	3%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	553	1%	0%	1%	2%	8%	13%	12%	13%	21%	14%	5%	5%	4%	1%

- a. Wanneer vonden bij u op school de onderstaande activiteiten plaats? ((aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet)

	N	Feb of eerder	1 ^e helft mrt	2 ^e helft mrt	1 ^e helft apr	2 ^e helft apr	1 ^e helft mei	2 ^e helft mei	1 ^e helft juni	2 ^e helft juni	1 ^e helft juli	2 ^e helft juli	Aug of later
Loting(en)	70	6%	23%	43%	19%	7%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	485	3%	19%	33%	21%	8	2%	4%	3%	3%	2%	0%	2%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	534	2%	1%	7%	165	17%	10%	13%	13%	9%	5%	1%	3%
Overleg po-school (warme overdracht) over leerlingen met ondersteuningsbehoefte	542	14%	7%	10%	13%	16%	9%	11%	7%	6%	4%	1%	2%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	521	1%	5%	12%	22%	30%	11%	10%	4%	3%	1%	1%	1%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteuningsbehoefte	534	6%	6%	11%	16%	23%	12%	11%	7%	4%	1%	1%	2%
Ophalen OKR aanmeldingen bijstellingen (na heroverweging) mbv OSO	442	0%	1%	2%	4%	6%	11%	29%	32%	10%	3%	1%	2%
Overleg po-school (warme overdracht) aanmeldingen na adviesbijstellingen (na heroverweging)	484	0%	0%	15	2%	3%	10%	27%	31%	18%	5%	1%	2%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen met bijgesteld advies	441	0%	0%	1%	1%	4%	10%	29%	33%	15%	6%	0%	1%
Besluit wel/niet plaatsing leerlingen met ondersteuningsbehoefte met bijgesteld advies	422	1%	0%	1%	2%	5%	9%	26%	32%	16%	6%	2%	2%
Maken indeling brugklassen	547	0%	0%	2%	3%	8%	12%	20%	29%	17%	6%	1%	1%
Vaststellen formatie komend schooljaar	539	2%	3%	9%	16%	23%	15%	10%	8%	5%	6%	1%	1
Oordeel MR formatieplan	465	3%	2%	6%	9%	16%	17	15%	15%	8%	6%	1%	2%
Besluit opzeggen/verlengen	534	0%	15	7%	11%	47%	17%	6%	4%	3%	2%	1%	0%

arbeidsovereenkomsten komend schooljaar													
Eventuele vacaturevervulling	527	0%	1%	3%	6%	10%	14%	12%	11%	13%	13%	6%	12%
Maken rooster	534	0%	0%	0%	0%	2%	4%	4%	10%	14%	28%	21%	17%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	544	0%	1%	2%	8%	13%	12%	14%	22%	15%	5%	5%	4%

3. Voor hoeveel nieuwe leerlingen had uw school dit schooljaar plaatsen beschikbaar? (aantal en percentage)

	N	%
Aantal: min. 10, max. 1050, gem. 216,97, sd 138,20	496	90%
Weet niet	57	10%

4. Konden (na eventuele loting) vóór toetsadviezen en bijstellingen alle aangemelde leerlingen geplaatst worden op uw school? (aantal en percentage)

	N	%
Ja -> ga door naar vraag 6	511	92%
Nee, het aantal aangemelde leerlingen dat niet geplaatst kon worden was: min. 1, max. 266, gem. 26,33, sd 46,60	42	8%

5. Welke redenen waren er voor het niet (kunnen) plaatsen? (aantal en percentage, meerdere antwoorden mogelijk)

	N	%
Geen beschikbare plekken meer voor het betreffende niveau	28	64%
Gebrek aan passende onderwijsondersteuning	14	33%
Niveau niet aangeboden ¹⁴	7	17%
Beperkte capaciteit speciale stroom (sport, TTO, cultuur ed)	3	7%
Niet onderschrijven identiteit van de school	1	2%
Anders, namelijk	2	5%

6. Zijn er nog extra/bijgestelde aanmeldingen geweest als resultaat van heroverwegingen (wanneer het toetsadvies hoger uitviel dan schooladvies) en bijstellingen hierdoor door de basisschool? (aantal en percentage)

	N	%
Ja, aantal: min. 1, max. 103, gem. 13,88, sd 14,06	417	75%
Nee -> ga door naar vraag 9	136	25%

¹⁴ Deze categorie toegevoegd, dit antwoord was opvallend veel gegeven bij anders, namelijk.

7. Zijn deze leerlingen met bijgesteld advies geplaatst op uw school? (aantal en percentage)

	N	%
Ja, allemaal, aantal: min. 1, max. 103, gem. 14,29, sd 14,84 -> ga door naar vraag 9	324	78%
Deels, aantal: min. 1, max. 39, gem. 9,92, sd 8,43	76	18%
Nee	17	4%

8. Welke redenen waren er voor het niet (kunnen) plaatsen? (aantal en percentage, meerdere antwoorden mogelijk)

	N	%
Geen beschikbare plekken meer voor het betreffende niveau	45	48%
Niveau niet aangeboden ¹⁵	28	30%
Gebrek aan passende onderwijsondersteuning	20	22%
Beperkte capaciteit speciale stroom (sport, TTO, cultuur ed)	5	5%
Niet onderschrijven identiteit van de school	2	2%
Anders, namelijk	13	14%

9. Zijn er nog afmeldingen geweest als resultaat van heroverwegingen (wanneer het toetsadvies hoger uitviel dan schooladvies) en bijstellingen hierdoor door de basisschool? (aantal en percentage)

	N	%
Ja, aantal: min. 1, max. 20, gem. 4,6, sd 3,9	238	43%
Nee -> ga door naar vraag 12	315	57%

10. Heeft u door deze afmeldingen nog aanpassingen moeten doen in de klasseindeling of formatie ed? (aantal en percentage)

	N	%
Ja -> ga door naar vraag 12	126	53%
Nee	112	47%

11. Welke aanpassingen heeft u gedaan? (aantal en percentage, meerdere antwoorden mogelijk)

	N	%
Klassenindeling aangepast	120	50%
Formatie aangepast	57	24%
Rooster aangepast	30	13%
Anders, namelijk	10	4%

De toekomst

We hebben een aantal vragen over de toekomst. Het door minister Slob geschetste scenario houdt in dat de eindtoets wordt afgenomen vóór de aanmelding in het vo. Alle leerlingen mogen zich namelijk pas aanmelden op grond van het definitieve advies. Hierbij wordt er één landelijke aanmeldperiode afgesproken. Ook daarna kan er dus pas gestart worden met de warme overdracht, het opvragen van het OKR, de formatie, klassenindeling ed.

¹⁵ Deze categorie toegevoegd, dit antwoord was opvallend veel gegeven bij anders, namelijk.

Stel dat de datum waarop vo-scholen alle aanmeldingen ontvangen 1 mei wordt? En de zomervakantie voor uw school in de eerste volle week van juli valt.

12. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage)

	N	Nvt	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar	Weet niet
Loting(en)	553	72%	8%	5%	4%	6%	4%	1%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	553	5%	27%	19%	18%	21%	9%	1%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	553	1%	13%	14%	22%	29%	21%	0%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	553	2%	16%	21%	21%	26%	13%	0%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteuningsbehoefte	553	2%	10%	14%	18%	32%	24%	0%
Maken indeling brugklassen	553	1%	12%	15%	20%	33%	20%	0%
Vaststellen formatie komend schooljaar	553	0%	5%	7%	12%	29%	46%	1%
Oordeel MR formatieplan	553	6%	8%	10%	12%	23%	34%	8%
Besluit opzeggen/verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	553	1%	5%	8%	11%	27%	46%	1%
Eventuele vacaturevervulling	553	0%	5%	5%	10%	41%	38%	1%
Maken rooster	553	1%	15%	16%	17%	29%	22%	0%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	553	1%	25%	22%	19%	21%	12%	0%

a. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet)

	N	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar
Loting(en)	149	30%	18%	15%	23%	13%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	519	29%	21%	19%	22%	10%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	548	14%	14%	22%	30%	21%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	543	16%	22%	21%	27%	14%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteunings-behoefte	540	10%	14%	18%	33%	25%

Maken indeling brugklassen	550	12%	15%	20%	33%	20%
Vaststellen formatie komend schooljaar	547	5%	7%	12%	29%	47%
Oordeel MR formatieplan	478	9%	11%	13%	27%	39%
Besluit opzeggen/ verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	542	5%	8%	12%	28%	47%
Eventuele vacature- vervulling	546	5%	5%	10%	41%	39%
Maken rooster	546	15%	16%	17%	29%	22%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	549	26%	22%	19%	21%	12%

- b. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **scholen zonder loting**)

	N	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar
Loting(en)	84	31%	19%	15%	20%	14%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	451	29%	21%	20%	21%	9%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	476	13%	14%	22%	30%	21%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	471	16%	21%	22%	27%	13%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteunings-behoefte	470	9%	14%	20%	32%	25%
Maken indeling brugklassen	477	12%	14%	21%	33%	20%
Vaststellen formatie komend schooljaar	474	5%	7%	12%	30%	46%
Oordeel MR formatieplan	409	9%	11%	14%	28%	38%
Besluit opzeggen/ verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	469	5%	8%	12%	29%	46%
Eventuele vacature- vervulling	473	5%	5%	10%	40%	40%
Maken rooster	474	15%	16%	17%	29%	23%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	476	24%	22%	20%	21%	12%

- c. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **scholen met loting**)

	N	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar
Loting(en)	65	29%	17%	15%	26%	12%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	68	25%	18%	15%	31%	12%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	72	14%	15%	22%	26%	22%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	72	18%	25%	15%	26%	15%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteunings-behoefte	70	16%	16%	9%	34%	26%
Maken indeling brugklassen	73	11%	19%	14%	34%	22%
Vaststellen formatie komend schooljaar	73	5%	7%	14%	23%	51%
Oordeel MR formatieplan	69	12%	12%	10%	20%	46%
Besluit opzeggen/ verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	73	5%	8%	12%	19%	55%
Eventuele vacature- vervulling	73	5%	5%	10%	47%	33%
Maken rooster	72	15%	18%	17%	29%	21%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	73	37%	21%	14%	16%	12%

Als alternatief voor de datum van 1 mei wordt nog onderzocht of misschien 1 april als aanmelddatum beter haalbaar zou zijn.

Stel dat de datum waarop vo-scholen alle aanmeldingen ontvangen 1 april wordt? En de zomervakantie voor uw school in de eerste volle week van juli valt.

13. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage)

	N	Nvt	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar	Weet niet
Loting(en)	553	69%	14%	8%	5%	3%	1%	1%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	553	5%	44%	27%	13%	9%	2%	1%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	553	1%	35%	33%	15%	12%	3%	0%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	553	2%	40%	31%	14%	9%	3%	0%

Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteuningsbehoefte	553	2%	31%	28%	19%	15%	5%	0%
Maken indeling brugklassen	553	1%	44%	24%	17%	12%	3%	0%
Vaststellen formatie komend schooljaar	553	0%	26%	29%	20%	16%	8%	1%
Oordeel MR formatieplan	553	6%	30%	22%	14%	16%	7%	6%
Besluit opzeggen/verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	553	1%	28%	25%	18%	18%	8%	2%
Eventuele vacaturevervulling	553	0%	22%	28%	19%	23%	7%	1%
Maken rooster	553	1%	44%	24%	13%	14%	4%	1%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	553	1%	53%	23%	13%	8%	3%	0%

- a. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet)

	N	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar
Loting(en)	166	46%	27%	15%	10%	2%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	522	47%	28%	14%	9%	2%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	547	36%	34%	15%	12%	3%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	542	41%	32%	15%	9%	3%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteunings-behoefte	542	32%	28%	19%	15%	5%
Maken indeling brugklassen	550	44%	24%	17%	12%	3%
Vaststellen formatie komend schooljaar	548	26%	29%	20%	16%	8%
Oordeel MR formatieplan	491	34%	25%	15%	18%	8%
Besluit opzeggen/verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	540	29%	26%	18%	19%	9%
Eventuele vacaturevervulling	547	23%	29%	19%	23%	7%
Maken rooster	546	45%	24%	13%	14%	4%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	548	53%	23%	14%	8%	3%

- b. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **scholen zonder loting**)

	N	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar
Loting(en)	99	48%	23%	16%	11%	1%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	453	47%	28%	15%	9%	1%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	475	36%	33%	16%	12%	2%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	470	42%	31%	15%	10%	3%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteunings-behoefte	471	31%	28%	20%	16%	4%
Maken indeling brugklassen	477	44%	24%	17%	12%	3%
Vaststellen formatie komend schooljaar	475	25%	30%	21%	16%	8%
Oordeel MR formatieplan	419	33%	26%	15%	18%	8%
Besluit opzeggen/ verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	467	28%	26%	18%	19%	8%
Eventuele vacature- vervulling	474	22%	28%	19%	23%	7%
Maken rooster	473	45%	23%	14%	14%	4%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	476	53%	24%	13%	8%	3%

- c. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **scholen met loting**)

	N	Geen probleem	Beperkt risico	Reëel risico	Groot risico	Onhaalbaar
Loting(en)	67	42%	31%	13%	9%	4%
Ophalen OKR reguliere aanmeldingen mbv OSO	69	42%	32%	10%	10%	6%
Overleg po-school (warme overdracht) over reguliere aanmeldingen	72	33%	38%	11%	13%	6%
Besluit wel/niet plaatsing reguliere aanmeldingen	72	36%	38%	10%	8%	8%
Besluit wel/niet plaatsing van leerlingen met ondersteunings-behoefte	71	32%	27%	17%	13%	11%
Maken indeling brugklassen	73	44%	22%	16%	11%	7%

Vaststellen formatie komend schooljaar	73	33%	22%	16%	16%	12%
Oordeel MR formatieplan	72	36%	19%	17%	17%	11%
Besluit opzeggen/ verlengen arbeidsovereenkomsten komend schooljaar	73	29%	26%	16%	18%	11%
Eventuele vacature- vervulling	73	25%	30%	18%	21%	7%
Maken rooster	73	42%	26%	12%	12%	7%
Informereren ouders nieuwe leerlingen	72	57%	15%	15%	8%	4%

- d. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **verschillen niet categorale en categorale scholen bij onderscheid minimaal 1x onhaalbaar ingevuld en overige antwoorden**)

	Niet categoraal		Categoraal	
	N	%	N	%
Minimaal 1x onhaalbaar	50	74%	18	27%
Overige antwoorden	336	73%	124	27%

- e. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **verschillen naar gemeente bij onderscheid minimaal 1x onhaalbaar ingevuld en overige antwoorden**)

	G4		G40		Overig	
	N	%	N	%	N	%
Minimaal 1x onhaalbaar	14	19%	23	31%	37	50%
Overige antwoorden	42	9%	167	35%	270	56%

- f. Wat zijn de consequenties voor het goed en nog tijdig kunnen uitvoeren van de volgende activiteiten? (aantal en percentage, exclusief nvt en weet niet, **verschillen naar leerlingaantallen bij onderscheid minimaal 1x onhaalbaar ingevuld en overige antwoorden**)

	<252		253-516		517-1006		1007>	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Minimaal 1x onhaalbaar	14	21%	13	19%	15	22%	26	38%
Overige antwoorden	79	17%	109	24%	124	27%	148	32%

14. Wat zou voor u de meest geschikte algemene aanmelddatum zijn voor het goed kunnen uitvoeren van alle noodzakelijke activiteiten? (aantal en percentage)

	N	%
1 februari	6	1,1%
12 februari	1	0,2%
14 februari	1	0,2%
15 februari	3	0,5%
21 februari	1	0,2%
28 februari	1	0,2%

1 maart	107	19,3%
2 maart	1	0,2%
3 maart	1	0,2%
4 maart	3	0,5%
5 maart	3	0,5%
6 maart	3	0,5%
7 maart	5	0,9%
8 maart	2	0,4%
9 maart	1	0,2%
10 maart	17	3,1%
13 maart	4	0,7%
14 maart	6	1,1%
15 maart	167	30,2%
16 maart	3	0,5%
18 maart	5	0,9%
19 maart	1	0,2%
20 maart	14	2,5%
21 maart	3	0,5%
22 maart	2	0,4%
25 maart	2	0,4%
27 maart	1	0,2%
28 maart	1	0,2%
30 maart	2	0,4%
31 maart	5	0,9%
1 april	157	28,4%
10 april	3	0,5%
14 april	1	0,2%
15 april	9	1,6%
31 april	2	0,4%
September	1	0,2%

- a. Wat zou voor u de meest geschikte algemene aanmelddatum zijn voor het goed kunnen uitvoeren van alle noodzakelijke activiteiten?¹⁶ (aantal en percentage)

	N	%
Februari of eerder	13	2%
1 ^e helft maart	153	28%
2 ^e helft maart	206	38% (incl. 15 mrt = 30%)
1 ^e helft april	161	31%
2 ^e helft april	11	0%
1 ^e helft mei	4	1%
2 ^e helft mei	0	0%
1 ^e helft juni	0	0%
2 ^e helft juni	0	0%
1 ^e helft juli	0	0%
2 ^e helft juli	0	0%
Augustus of later	1	0%

15. Hoe kijkt u, even los van een specifieke datum, aan tegen het idee om pas na het definitieve schooladvies leerlingen aan te melden bij de vo-scholen? (aantal en percentage)

	N	%
Zeer positief	143	26%
Positief	246	45%
Neutraal	74	13%
Negatief	34	6%
Zeer negatief	48	9%
Weet niet	7	1%

- a. Hoe kijkt u, even los van een specifieke datum, aan tegen het idee om pas na het definitieve schooladvies leerlingen aan te melden bij de vo-scholen? (aantal en percentages, **verschillen niet-categorale en categorale scholen**)

	Niet categoraal		Categoraal	
	N	%	N	%
Zeer positief	99	26%	36	25%
Positief	171	44%	65	46%
Neutraal	52	14%	19	13%
Negatief	26	7%	8	6%
Zeer negatief	33	9%	11	8%
Weet niet	4	1%	3	2%

¹⁶ De 1^e helft van de maand loopt tot en met de 14^e. De 2^e helft van de maand begint op de 15^e.

- b. Hoe kijkt u, even los van een specifieke datum, aan tegen het idee om pas na het definitieve schooladvies leerlingen aan te melden bij de vo-scholen? (aantal en percentages, **verschillen naar gemeente**)

	G4		G40		Overig	
	N	%	N	%	N	%
Zeer positief	19	34%	54	29%	70	23%
Positief	24	43%	83	44%	139	45%
Neutraal	10	18%	21	11%	43	14%
Negatief	1	0%	10	5%	24	8%
Zeer negatief	1	2%	19	10%	28	9%
Weet niet	2	4%	2	1%	3	1%

- c. Hoe kijkt u, even los van een specifieke datum, aan tegen het idee om pas na het definitieve schooladvies leerlingen aan te melden bij de vo-scholen? (aantal en percentages, **verschillen naar leerlingaantallen**)

	<252		253-516		517-1006		1007>	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Zeer positief	25	27%	26	21%	36	26%	48	28%
Positief	38	41%	60	49%	56	41%	82	47%
Neutraal	13	14%	17	14%	21	15%	20	11%
Negatief	6	6%	11	9%	8	6%	9	5%
Zeer negatief	10	11%	8	7%	12	9%	14	8%
Weet niet	1	1%	0	0%	5	4%	1	1%

Bijlage 3 Respons

Respons vo-scholen (aantal en percentage)

Populatie N	Respons N	Respons %
1612	553	34%

Respons verdeling categorale en niet categorale vo-scholen (aantal en percentage)

	Populatie N	Populatie %	Respons N	Respons %
Categoriaal	997	69%	142	73%
Niet categoriaal	458	32%	386	27%

Respons verdeling naar gemeente (aantal en percentage)

	Populatie N	Populatie %	Respons N	Respons %
G4	242	15%	56	10%
G40	535	33%	190	35%
Overig	837	52%	307	56%

Respons verdeling leerlingenaantallen (aantal en percentage)

	Populatie N	Populatie %	Respons N	Respons %
<252	364	25%	93	18%
253-516	363	25%	122	23%
517 – 1006	364	25%	139	26%
1007 >	363	25%	174	33%

Oberon

Postbus 1423, 3500 BK Utrecht
t 030 230 60 90 | f 030 230 60 80
info@oberon.eu | www.oberon.eu

Utrecht, 10 oktober 2020
In opdracht van Ministerie van OCW

